

ออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดี หลังจากนั้น ระหว่างวันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๕๑ ถึงวันที่ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๕๑ พนักงานเจ้าหน้าที่ของศูนย์อำนวยการเดินสำรวจฯ ได้ออกเดินสำรวจรังวัดและสอบสวน สิทธิในที่ดินในพื้นที่ที่ผู้ฟ้องคดีขออนุญาตออกโฉนดที่ดิน ผู้ฟ้องคดีโดยนายวันชัย ฉุยกลัด ผู้รับมอบอำนาจ ได้นำพนักงานเจ้าหน้าที่ทำการสำรวจรังวัดเพื่อออกโฉนดที่ดินในที่ดินพิพาทตามไปไต่สวนเมื่อวันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๕๑ ผลการรังวัดได้เนื้อที่จำนวน ๒๒ ไร่ ๒ งาน ๗๖ ตารางวา โดยผู้นำทำการสำรวจ ได้ให้ถ้อยคำต่อพนักงานเจ้าหน้าที่เมื่อวันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๕๑ ว่า ได้ซื้อที่ดินพิพาทมาจาก นายบุญธรรม ใจสวิง และนายสมชาย ชูชื่น เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๐ ซึ่งนายบุญธรรมและนายสมชาย ได้ครอบครองทำประโยชน์มาก่อนปี พ.ศ. ๒๕๔๐ เป็นการครอบครองทำประโยชน์ตลอดมา โดยเป็นการได้มาภายหลังประมวลกฎหมายที่ดินใช้บังคับ ซึ่งห้ามโอนตามมาตรา ๕๘ ทวิ แห่งประมวลกฎหมายดังกล่าว ที่ดินทำประโยชน์เป็นไร่ข้าวโพดเต็มทั้งแปลง ที่ดินข้างเคียง ด้านทิศตะวันออกจดทางสาธารณประโยชน์ ด้านทิศตะวันตก ด้านทิศเหนือ และด้านทิศใต้จด ที่มีการครอบครอง และนายอำเภอเมืองเชียงรายได้มอบอำนาจให้นายอรุณ ชาวลีสแสน ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๘ ร่วมตรวจพิสูจน์ที่ดินด้วย และได้รับรองว่าไม่เป็นที่หลงหวงห้าม ที่เขา ที่ภูเขา หรือ ที่สาธารณประโยชน์แต่อย่างใด ทั้งนี้ ได้มีการออกหมายเลขระวาง หมายเลขโฉนดที่ดิน เลขที่ดิน และเลขหน้าสำรวจ เพื่อดำเนินการออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดี และได้จัดทำต้นฉบับโฉนดที่ดิน เลขที่ ๑๑๑๔๘๘ เลขที่ดิน ๑๔๙ หน้าสำรวจ ๓๕๘๒ ตำบลแม่ข้าวต้ม อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย เตรียมไว้ให้ผู้ถูกฟ้องคดีลงนามและมอบให้แก่ผู้ฟ้องคดีต่อไป และเมื่อวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๕๑ ผู้ถูกฟ้องคดีได้ออกประกาศ เรื่อง แจกโฉนดที่ดิน ตำบลแม่ข้าวต้ม อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย ให้แก่ผู้ฟ้องคดี โดยมีกำหนดให้ยื่นคำคัดค้านภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันประกาศเป็นต้นไป เมื่อครบกำหนดเวลาตามประกาศแล้วไม่ปรากฏว่ามีผู้ใด คัดค้านการแจกโฉนดที่ดินดังกล่าว แต่ผู้ถูกฟ้องคดีกลับไม่ลงนามในโฉนดที่ดินที่จัดเตรียมไว้ เพื่อส่งมอบให้แก่ผู้ฟ้องคดีแต่อย่างใด ผู้ฟ้องคดีได้ติดตามทวงถามไปยังผู้ถูกฟ้องคดีมาโดยตลอด จนกระทั่งเวลาได้ล่วงเลยนับแต่วันประกาศแจกโฉนดที่ดินเป็นเวลานานถึง ๘ ปี ผู้ถูกฟ้องคดี ก็หาได้ลงนามออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดี ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนเสียหาย ดังนั้น เมื่อวันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๕๙ ผู้ฟ้องคดีโดยผู้รับมอบอำนาจจึงมีหนังสือขอให้ผู้ถูกฟ้องคดี ลงนามออกโฉนดที่ดินและมอบให้แก่ผู้ฟ้องคดี ผู้ถูกฟ้องคดีจึงมีหนังสือ ที่ ชร ๐๐๒๐.๒/๑๙๗๙๙ ลงวันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๕๙ แจ้งผู้รับมอบอำนาจจากผู้ฟ้องคดีว่า เหตุที่ผู้ถูกฟ้องคดีไม่ลงนาม ออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดี เนื่องจากราษฎรบ้านห้วยอัม หมู่ที่ ๘ ตำบลแม่ข้าวต้ม อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย ได้ร้องเรียนว่ามีการบุกรุกพื้นที่ป่าบ้านห้วยอัม จังหวัดเชียงรายจึงได้แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อตรวจสอบข้อเท็จจริง และผลปรากฏว่า ที่ดินบริเวณ ที่มีการร้องเรียนเป็นที่ดินที่นายศุภวงค์ นิตติภูมิเวชสกุล กับพวก ได้ยื่นคำขออนุญาตออกโฉนดที่ดิน

โดยใช้...

โดยใช้หลักฐานใบจอง (น.ส. ๒) ที่ผู้ได้รับอนุญาตตามใบจองไม่ปฏิบัติตามระเบียบว่าด้วยการจัดที่ดินเพื่อประชาชน มีเจตนาสละการครอบครองโดยขายใบจองให้แก่ผู้ขอออกโฉนดที่ดิน ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงรายจึงมีคำสั่งจำหน่ายใบจองออกจากทะเบียน นอกจากนี้ คณะอนุกรรมการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ จังหวัดเชียงราย (กปร. จังหวัดเชียงราย) ได้มีมติให้สำนักงานที่ดินจังหวัดเชียงรายดำเนินการตรวจสอบให้แน่ชัดว่า พื้นที่ที่มีการร้องเรียน เป็นที่ดินของรัฐประเภทอื่นหรือไม่ หากไม่ใช่ที่ดินของรัฐประเภทหนึ่งประเภทใดแล้ว ให้สำนักงานที่ดินจังหวัดเชียงรายดำเนินการตามประมวลกฎหมายที่ดินในส่วนที่เกี่ยวข้อง ตามอำนาจหน้าที่ให้ครบถ้วนต่อไป ผู้ถูกฟ้องคดีจึงมีหนังสือ ที่ ขร ๐๐๒๐.๒/๒๑๑๓๗ ลงวันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๕๖ ที่ ขร ๐๐๒๐.๒/๓๗๐๖๖ ลงวันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๕๗ และ ที่ ขร ๐๐๒๐.๒/๑๙๐๙๓ ลงวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๕๙ แจ้งนายอำเภอเมืองเชียงรายให้ ตรวจสอบข้อเท็จจริงว่า ที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีนำเดินสำรวจออกโฉนดที่ดินเป็นที่สงวนหวงห้ามหรือ ที่สาธารณสมบัติของแผ่นดินประเภทประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกันหรือไม่ และผู้ถูกฟ้องคดี มีหนังสือ ที่ ขร ๐๐๒๐.๒/๑๙๐๙๔ ลงวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๕๙ แจ้งนายกองค์การบริหาร ส่วนตำบลแม่ข้าวต้มให้รายงานผลการทำประชาคมหมู่บ้านของชาวบ้านหมู่ที่ ๘ ตำบลแม่ข้าวต้ม กรณีการตรวจสอบที่ดินบ้านห้วยอ้อม หมู่ที่ ๘ ตำบลแม่ข้าวต้ม อีกทั้ง ผู้ถูกฟ้องคดีมีหนังสือ ที่ ขร ๐๐๒๐.๒/๑๙๐๙๒ ลงวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๕๙ แจ้งหัวหน้าศูนย์สำรวจอุทกวิทยาที่ ๕ (เชียงราย) ให้ตรวจสอบค่าระดับน้ำที่ดินที่มีการนำเดินสำรวจออกโฉนดที่ดิน ๑๔ แปลง คือ ที่ดินเลขที่ที่ดิน ๘๑ ถึงเลขที่ที่ดิน ๘๓ และเลขที่ที่ดิน ๑๔๑ ถึงเลขที่ที่ดิน ๑๕๑ ย้อนหลัง ๑๐ ปี เพื่อยืนยันว่าเป็นพื้นที่น้ำท่วมถึงหรือไม่ แล้วรายงานให้ผู้ถูกฟ้องคดีทราบ แต่ผู้ถูกฟ้องคดี ยังไม่ได้รับผลการตรวจสอบ ซึ่งหากผลการตรวจสอบปรากฏว่าไม่ใช่ที่ดินของรัฐประเภทหนึ่ง ประเภทใด และเมื่อดำเนินการตามขั้นตอนกระบวนการออกโฉนดที่ดินถูกต้องครบถ้วนตาม ประมวลกฎหมายที่ดินแล้ว ผู้ถูกฟ้องคดีจะดำเนินการออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีต่อไป แต่ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า ผู้ถูกฟ้องคดีไม่มีเหตุผลเพียงพอ และการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีล่าช้า เกินสมควร เนื่องจากได้มีการเดินสำรวจจริงวัดและไต่สวนสิทธิในที่ดิน ตลอดจนได้มีการประกาศ แจกโฉนดที่ดิน และจัดทำโฉนดที่ดินพร้อมที่จะออกให้แก่ผู้ฟ้องคดีแล้ว ดังนั้น ผู้ฟ้องคดี จึงมีหนังสือ ลงวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๕๙ แจ้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีลงนามออกโฉนดที่ดินและ มอบให้แก่ผู้ฟ้องคดีภายใน ๗ วัน นับแต่ได้รับหนังสือดังกล่าว มิฉะนั้นผู้ฟ้องคดีจะใช้สิทธิฟ้องคดี ต่อศาลปกครองต่อไป แต่ผู้ถูกฟ้องคดียังคงปฏิเสธที่จะออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดี โดยได้มี หนังสือ ที่ ขร ๐๐๒๐.๒/๒๒๖๓๐ ลงวันที่ ๗ กันยายน ๒๕๕๙ แจ้งผู้รับมอบอำนาจจากผู้ฟ้องคดีว่า เนื่องจากอำเภอเมืองเชียงรายได้มีหนังสือแจ้งสำนักงานที่ดินจังหวัดเชียงรายว่า ยังไม่สามารถ ให้ความเห็นเกี่ยวกับที่ดินบริเวณพิพาทได้ โดยจะต้องให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องช่วยพิจารณา

/เรื่องดังกล่าว...

เรื่องดังกล่าว ดังนั้น เมื่อผลการตรวจพิสูจน์ข้อเท็จจริงยังไม่เป็นที่ยุติ การลงนามในโฉนดที่ดิน อาจจะส่งผลเสียหายแก่ภาครัฐ และอาจนำไปสู่กระบวนการแก้ไขเพิกถอนโฉนดที่ดินในที่สุด ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า นอกจากศูนย์อำนวยการเดินสำรวจฯ ได้เดินสำรวจเพื่อออกโฉนดที่ดินให้แก่ ผู้ฟ้องคดีแล้ว ยังได้เดินสำรวจออกโฉนดที่ดินให้แก่ราษฎรอีกหลายรายด้วย ซึ่งที่ดินที่เดินสำรวจ ดังกล่าวเป็นที่ดินที่อยู่ในบริเวณเดียวกับที่ดินของผู้ฟ้องคดี แต่ผู้ถูกฟ้องคดีไม่ยอมลงนาม เพื่อออกโฉนดที่ดินให้แก่ราษฎรดังกล่าวด้วยเช่นกัน จนในที่สุดได้มีราษฎรจำนวน ๖ ราย ร่วมกันยื่นฟ้องคดีต่อศาลปกครองเชียงใหม่ เพื่อขอให้ศาลมีคำพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีลงนาม ออกโฉนดที่ดินให้แก่ราษฎรที่ฟ้องคดีทั้ง ๖ ราย ดังกล่าว และศาลปกครองเชียงใหม่ได้มี คำพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีปฏิบัติหน้าที่ตามที่ประมวลกฎหมายที่ดินกำหนดให้ต้องปฏิบัติ ในการออกโฉนดที่ดินให้แก่ราษฎรทั้ง ๖ ราย ให้เสร็จภายใน ๙๐ วัน นับแต่วันที่คดีถึงที่สุด ด้วยเหตุที่ผู้ฟ้องคดีมีความจำเป็นต้องนำโฉนดที่ดินตามที่ขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีออกให้ไปยื่นขอ เข้าโครงการเพาะปลูกพืชเชิงเกษตรกรรม เพื่อหารายได้มาเลี้ยงครอบครัว แต่ผู้ถูกฟ้องคดี ละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ ผู้ฟ้องคดีไม่มีหนทางอื่นใดที่จะบังคับ ผู้ถูกฟ้องคดีเพื่อให้ออกโฉนดที่ดินพร้อมกับส่งมอบต้นฉบับโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีได้ ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้น

ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีลงนามออกโฉนดที่ดินพร้อมกับ ส่งมอบต้นฉบับโฉนดที่ดินเลขที่ ๑๑๑๔๘๘ เลขที่ดิน ๑๔๙ หน้าสำรวจ ๓๕๘๒ ตำบลแม่ข้าวต้ม อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย ให้แก่ผู้ฟ้องคดี

ผู้ถูกฟ้องคดีให้การว่า ผู้ฟ้องคดีได้นำพนักงานเจ้าหน้าที่ศูนย์อำนวยการเดินสำรวจ ออกโฉนดที่ดินจังหวัดเชียงใหม่ - ลำพูน - เชียงราย (ที่ถูกคือ ศูนย์อำนวยการเดินสำรวจออก โฉนดที่ดินจังหวัดพะเยา - เชียงราย - น่าน) ทำการสำรวจรังวัดทำแผนที่เพื่อออกโฉนดที่ดิน ตามโครงการเดินสำรวจออกโฉนดที่ดินในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๑ ในท้องที่อำเภอเมืองเชียงราย ฯลฯ จังหวัดเชียงราย ซึ่งต่อมาเมื่อสิ้นสุดระยะเวลาการปฏิบัติงานตามโครงการดังกล่าวแล้ว ศูนย์อำนวยการเดินสำรวจฯ ได้มอบหมายงานพร้อมเรื่องที่มีปัญหาสำคัญควรรายงานหรือต้อง พิจารณาสอบสวนและดำเนินการเพิ่มเติมให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดี โดยปรากฏตามบันทึกการมอบหมาย การงาน เมื่อวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๑ ว่า ที่ดินแปลงที่ให้เลขโฉนดที่ดินเลขที่ ๑๑๑๔๘๘ เลขที่ดิน ๑๔๙ หน้าสำรวจ ๓๕๘๒ ตำบลแม่ข้าวต้ม อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย ที่ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้นำเดินสำรวจออกโฉนดที่ดินตามมาตรา ๕๘ ทวิ วรรคสอง (๓) แห่งประมวล กฎหมายที่ดิน เมื่อวันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๕๑ ได้เนื้อที่ ๒๒ ไร่ ๒ งาน ๗๖ ตารางวา โดยมีนายอรุณ ชาวสีแสน ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๘ ตำบลแม่ข้าวต้ม เป็นผู้ปกครองท้องที่ ปฏิบัติราชการแทน นายอำเภอเมืองเชียงราย ร่วมเป็นพยาน และอยู่ระหว่างการพิจารณาออกโฉนดที่ดินนั้น

/ปรากฏว่า...

ปรากฏว่า ที่ดินดังกล่าวอยู่ในพื้นที่หมู่ที่ ๘ ตำบลแม่ข้าวต้ม อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย ที่กรมที่ดินจัดทำโครงการจัดที่ดินช่วยเหลือชาวนา - ชาวไร่ (แปลงเล็กแปลงน้อย) ปังบประมาณ พ.ศ. ๒๕๓๘ โดยได้ออกใบจอง (น.ส. ๒) จำนวน ๒๑ แปลง เมื่อวันที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๔๐ ผู้ฟ้องคดีได้นำเดินสำรวจออกโฉนดที่ดินในตำแหน่งที่ดินซึ่งมีหลักฐานใบจอง (น.ส. ๒) จำนวน ๑๒ แปลง ที่มีผู้ลงทะเบียนการครอบครองแล้วขายที่ดินให้แก่ผู้นำเดินสำรวจออกโฉนดที่ดิน รวมถึงที่ดินตามใบจองเลขที่ ๒๑๒ และเลขที่ ๒๒๘ ที่นายบุญธรรม ใจสวิง และนายสมชาย ชูชื่น ได้รับอนุญาตให้ครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินหมู่ที่ ๘ ตำบลแม่ข้าวต้ม อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย ตามลำดับ แล้วได้ขายที่ดินแปลงนี้ให้แก่ผู้ฟ้องคดี กรณีเป็นการไม่ปฏิบัติตามระเบียบว่าด้วยการจัดที่ดินเพื่อประชาชน ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงรายจึงมีคำสั่งที่ ๑๖๙๒/๒๕๕๒ ลงวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๕๒ สั่งให้บุคคลทั้ง ๑๒ ราย รวมทั้งนายบุญธรรม และนายสมชาย ออกไปจากที่ดินและขาดสิทธิในที่ดินตามหลักฐานใบจอง (น.ส. ๒) ดังกล่าว พร้อมทั้งจำหน่ายใบจองออกจากทะเบียนตามระเบียบกรมที่ดิน ว่าด้วยการเพิกถอนและจำหน่ายใบจองออกจากทะเบียนที่ดิน พ.ศ. ๒๕๒๗ และหนังสือของกรมที่ดิน ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๕๑๖.๓/ว ๒๙๑๖๗ ลงวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๕๖ อย่างไรก็ตาม ที่ดินแปลงที่นำเดินสำรวจออกโฉนดที่ดินดังกล่าวได้มีการต่อเลขโฉนดที่ดินเลขที่ ๑๑๑๔๘๐ ถึงโฉนดที่ดินเลขที่ ๑๑๑๔๙๓ ไว้แล้ว ต่อมา ประธานสมาคมคุ้มครองสิทธิผู้บริโภคได้มีหนังสือร้องเรียนต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมว่า มีการบุกรุกพื้นที่ป่า หมู่ที่ ๘ ตำบลแม่ข้าวต้ม อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย ซึ่งเป็นที่ดินบริเวณเดียวกับที่ผู้ฟ้องคดีนำเดินสำรวจออกโฉนดที่ดิน และกระทรวงยุติธรรมได้มีหนังสือ ลงวันที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๕๓ ส่งผลการตรวจสอบกรณีการบุกรุกที่ดินดังกล่าวของกรมสอบสวนคดีพิเศษตามหนังสือ ที่ ยธ (ชช.๓) ๐๘๐๐/๐๒๒๕ ลงวันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๕๓ ไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงรายเพื่อประกอบการพิจารณาดำเนินการตามกฎหมายกับผู้กระทำผิดดังกล่าว ซึ่งปรากฏตามหนังสือของกรมสอบสวนคดีพิเศษดังกล่าวว่า รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมได้แต่งตั้งคณะทำงานตรวจสอบข้อเท็จจริงในเรื่องดังกล่าว และคณะทำงานได้พิจารณากรณีที่มีการเดินสำรวจเพื่อออกโฉนดที่ดินในที่ดินดังกล่าว จำนวน ๑๔ แปลง แล้วมีความเห็นว่า ใบจองเป็นหนังสือแสดงการยอมให้เข้าครอบครองที่ดินของรัฐเป็นการชั่วคราว ซึ่งรัฐออกให้แก่บุคคลที่ประสงค์จะได้ที่ดินของรัฐเป็นของตน เมื่อบุคคลนั้นได้ทำประโยชน์ตามที่ทางราชการกำหนดแล้วก็สามารถนำใบจองไปขอออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ได้ ถ้ายังไม่ได้รับหนังสือรับรองการทำประโยชน์ ผู้ที่ได้รับใบจองดังกล่าวจะโอนที่ดินนั้นไปยังผู้อื่นไม่ได้ เว้นแต่ตกทอดทางมรดก วัตถุประสงค์ของการที่รัฐจัดที่ดินให้แก่ประชาชนก็เพื่อให้ประชาชนที่ไม่มีที่ดินเป็นของตนเอง หรือมีแต่มีเป็นจำนวนน้อยไม่พอเลี้ยงชีพ ได้มีที่ดินอยู่อาศัยและประกอบอาชีพ ถ้าไม่มีกฎหมายกำหนดห้ามโอนก็จะเป็นการผิดวัตถุประสงค์

/ของการ...

ของการจัดที่ดินของรัฐ และผู้ที่รับโอนที่ดินนั้นอาจจะมีคุณสมบัติครบถ้วนตามหลักเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้ในระเบียบว่าด้วยการจัดที่ดินเพื่อประชาชน หรือผู้ที่มีใบจองอาจจะยังไม่ได้ทำประโยชน์ในที่ดินที่ได้รับอนุญาตให้เกิดประโยชน์อย่างจริงจังตามสภาพท้องถิ่นนั้นแล้วนำไปโอนให้แก่ผู้อื่น อันจะทำให้เกิดการสูญเสียทางเศรษฐกิจ ดังนั้น การโอนที่ดินตามใบจองและการส่งมอบที่ดินเป็นการต้องห้ามชัดแจ้งตามกฎหมาย นิติกรรมดังกล่าวจึงเป็นโมฆะตามนัยคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๙๓๒๖/๒๕๓๘ การที่ผู้รับโอนหรือรับส่งมอบการครอบครองซึ่งไม่มีสิทธิครอบครองที่ดินนำที่ดินดังกล่าวไปขออนุญาตที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์จึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย เมื่อการโอนการครอบครองที่ดินตามใบจองไม่ชอบด้วยกฎหมายแล้วผู้รับโอนก็จะครอบครองที่ดินโดยมิชอบด้วยกฎหมายไปด้วย เข้าหลักกฎหมายผู้รับโอนไม่มีสิทธิดีกว่าผู้โอน ฉะนั้น ที่ดินที่รัฐได้ออกใบจองให้แก่ราษฎรจึงมีข้อกำหนดที่รัดกุมและเงื่อนไขพิเศษเพราะที่ดินเหล่านี้เป็นที่ดินของรัฐ วัตถุประสงค์ของการจัดที่ดินก็เพื่อให้ราษฎรผู้ยากไร้ได้มีที่ดินทำกิน การใช้วิธีการเดินสำรวจออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินตามมาตรา ๕๘ ประกอบมาตรา ๕๘ ทวิ วรรคสอง (๓) แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน จึงไม่สามารถกระทำได้นอกจากนี้ คณะทำงานเห็นว่า ที่ดินที่จะนำมาขออนุญาตที่ดินโดยวิธีการเดินสำรวจตามมาตรา ๕๘ ทวิ วรรคสอง (๓) แห่งประมวลกฎหมายดังกล่าวได้นั้น จะต้องเป็นที่ดินที่ไม่มีหลักฐานเดิมมาก่อน หากเป็นที่ดินที่มีหลักฐาน จะต้องปฏิบัติตามมาตรา ๕๘ ทวิ วรรคสอง (๑) แห่งประมวลกฎหมายเดียวกัน แต่กรณีนี้กลับใช้วิธีการสละใบจองเพื่อให้ที่ดินที่จะนำเดินสำรวจนั้นปราศจากเอกสารที่ดินเดิมตามมาตรา ๕๘ ทวิ วรรคสอง (๓) แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน เพื่อให้ได้เนื้อที่มากกว่าหลักฐานเดิม (ใบจอง) ซึ่งเป็นการกระทำที่หลีกเลี่ยงระเบียบและกฎหมาย หนังสือกรมที่ดิน ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๕๑๖.๓/ว ๒๙๑๖๗ ลงวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๔๖ เรื่อง โครงการเดินสำรวจออกโฉนดที่ดิน ปิงปิงประมาณ พ.ศ. ๒๕๔๗ ที่วางทางปฏิบัติว่า การแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนที่ถือครองที่ดินในพื้นที่โครงการจัดที่ดินผืนใหญ่ หรือท้องที่ที่มีการจัดที่ดินแปลงเล็กแปลงน้อยที่รัฐให้ความช่วยเหลือด้านสาธารณูปโภคอื่นๆ สามารถดำเนินการได้โดยการเดินสำรวจเพื่อออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินโดยไม่มีข้อจำกัดว่า จะดำเนินการให้ได้เฉพาะผู้ที่มีใบจอง จึงให้ยกเลิกหนังสือกรมที่ดิน ที่ มท ๐๖๒๕/ว ๒๑๗๙๐ ลงวันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๓๖ ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๔๗ เป็นต้นไป เพื่อให้พนักงานเจ้าหน้าที่สามารถทำการเดินสำรวจออกโฉนดที่ดินในท้องที่ที่มีการจัดที่ดินแปลงใหญ่หรือท้องที่ที่มีการจัดที่ดินแปลงเล็กแปลงน้อยที่รัฐให้ความช่วยเหลือด้านสาธารณูปโภคและอื่นๆ ได้ โดยให้ทำการเดินสำรวจออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ที่มีชื่อตรงตามหลักฐานใบจอง ตามมาตรา ๕๘ ทวิ วรรคสอง (๑) แห่งประมวลกฎหมายดังกล่าว และให้ทำการเดินสำรวจออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ที่ได้รับโอนการครอบครองที่ดินตามใบจองโดยไม่ถูกต้องตามกฎหมาย ตามมาตรา ๕๘ ทวิ วรรคสอง (๓)

/แห่งประมวล...

แห่งประมวลกฎหมายเดียวกัน จึงขัดกับเจตนารมณ์ของกฎหมายในเรื่องการจัดที่ดิน และขัดกับระเบียบและประมวลกฎหมายที่ดิน ดังนั้น การเดินสำรวจออกโฉนดที่ดินของผู้ฟ้องคดี จึงเป็นการดำเนินการที่ขัดต่อประมวลกฎหมายที่ดินและระเบียบว่าด้วยการจัดที่ดินเพื่อประชาชน ต่อมา ได้มีการนำเรื่องดังกล่าวเสนอคณะกรรมการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ จังหวัดเชียงราย (กบร. จังหวัดเชียงราย) ในการประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๕๖ เมื่อวันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๕๖ กบร. จังหวัดเชียงราย ได้พิจารณาแล้วมีมติให้สำนักงานที่ดินจังหวัดเชียงรายดำเนินการตรวจสอบให้แน่ชัดว่า พื้นที่ที่มีการร้องเรียนนั้นเป็นที่ดินของรัฐประเภทอื่นหรือไม่ หากผลการตรวจสอบปรากฏว่าไม่ใช่ที่ดินของรัฐประเภทหนึ่งประเภทใด ให้สำนักงานที่ดินจังหวัดเชียงรายดำเนินการตามประมวลกฎหมายที่ดินในส่วนที่เกี่ยวข้องให้ครบถ้วนต่อไป ทั้งนี้ สถานีพัฒนาที่ดิน เชียงราย ได้เคยมีหนังสือ ที่ กษ ๐๘๑๔.๐๘/๒๙ ลงวันที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๕๓ แจ้งผลการตรวจสอบแนวเขตป่าไม้ถาวรและพื้นที่ลาดชันบริเวณที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีนำเดินสำรวจ ตามที่ผู้ถูกฟ้องคดีได้มีหนังสือ ที่ ขร ๐๐๑๙.๒/๑๔๖๑๔ ลงวันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๕๒ แจ้งให้ สถานีพัฒนาที่ดิน เชียงราย ตรวจสอบแนวเขตป่าไม้ถาวรและความลาดชัน ๓๕% ที่ดินบริเวณ หมู่ที่ ๘ ตำบลแม่ข้าวต้ม อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย ตามที่หมายตำแหน่งในแผนที่ มาตราส่วน ๑ : ๕๐,๐๐๐ เพื่อนำไปประกอบการพิจารณาออกโฉนดที่ดินว่า ถ้าหมายตำแหน่ง ในแผนที่มาตราส่วน ๑ : ๕๐,๐๐๐ ถูกต้อง ที่ดินของผู้ฟ้องคดี เลขที่ดิน ๑๔๙ ไม่สามารถ ตรวจสอบได้เนื่องจากตำแหน่งที่หมายมาในแผนที่มาตราส่วน ๑ : ๕๐,๐๐๐ ไม่ตรงกับตำแหน่ง ข้อมูลในแผนที่ระวาง ๑ : ๔,๐๐๐ และจากการตรวจสอบปรากฏอีกว่า แปลงเลขที่ดิน ๑๔๒ เลขที่ดิน ๑๔๕ เลขที่ดิน ๑๔๗ และเลขที่ดิน ๑๔๘ มีพื้นที่บางส่วนอยู่ในเขตเขา นอกจากนี้ สถานีพัฒนาที่ดิน เชียงราย ได้เคยมีหนังสือ ที่ กษ ๐๘๑๔.๐๘/๔๐ ลงวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๔๘ แจ้งผลการตรวจสอบข้อเท็จจริงตามที่ถูกฟ้องคดีได้มีหนังสือ ที่ ขร ๐๐๑๙.๕/๑๗๕๗๔ ลงวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๔๘ แจ้งให้ สถานีพัฒนาที่ดิน เชียงราย ตรวจสอบที่ดินบริเวณที่ ร้องเรียนในหมู่ที่ ๘ ตำบลแม่ข้าวต้ม อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย ว่ามีการประกาศ เป็นพื้นที่ป่าไม้ถาวร ป่าชุมชน หรือเขตเขา ภูเขา ความลาดชันเกิน ๓๕% หรือไม่อย่างไร โดยสถานีพัฒนาที่ดิน เชียงราย แจ้งว่า พื้นที่ที่ขอให้ตรวจสอบอยู่นอกเขตป่า ซึ่งยังไม่เคยสำรวจ จำแนกประเภทที่ดินตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๐๔ มาก่อน (พื้นสีน้ำเงิน) ซึ่งบางแปลงเป็นพื้นที่ที่มีความลาดชันเกิน ๓๕% อยู่ในเขตเขา และไม่ถึง ๓๕% อยู่ในเขตเขา และบางแปลงอยู่นอกเขตเขา นอกจากนี้ สำนักงานเจ้าท่าภูมิภาคสาขา เชียงราย ได้มีหนังสือ ที่ คค ๐๓๐๗.๔/๗๑๔ ลงวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ แจ้งผลการตรวจสอบความเป็นพื้นที่ ชายตลิ่งหรือแม่น้ำกในตำแหน่งที่ดินบริเวณที่นำเดินสำรวจว่า เพื่อให้เป็นที่แน่ชัด ขอให้ สำนักงานที่ดินจังหวัดเชียงรายประสานผู้ยื่นคำขอให้จัดทำค่าระดับพื้นที่บริเวณที่นำเดินสำรวจ

/ออกโฉนดที่ดิน...

ออกโฉนดที่ดินเปรียบเทียบกับค่าระดับน้ำของศูนย์อุทกวิทยาจังหวัดเชียงรายย้อนหลัง ๑๐ ปี แล้วนำไปแสดงเพื่อยืนยันระดับน้ำขึ้นสูงสุดว่าเป็นพื้นที่น้ำท่วมถึงหรือไม่ เพื่อประกอบการพิจารณา สำหรับที่ดินเลขที่ดิน ๑๔๓ เลขที่ดิน ๑๔๔ และเลขที่ดิน ๑๔๖ หากพิจารณาจากสำเนาแผนที่ ตรวจสอบการจำแนกประเภทที่ดินของสำนักเทคโนโลยีการสำรวจและทำแผนที่ กรมพัฒนาที่ดิน ประกอบกับระวางภาพถ่ายทางอากาศของกรมที่ดินพบว่า มีแนวเขตเสื่อมล้ำแม่น้ำกอันเป็น สาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ประโยชน์ร่วมกัน ถึงแม้ที่ดินจะเปลี่ยนสภาพ เป็นพื้นที่น้ำท่วมไม่ถึงก็ตาม แต่ก็ยังคงเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินเช่นเดิม ผู้ถูกฟ้องคดี ได้พิจารณาตามความเห็นของสำนักงานเจ้าท่าภูมิภาคสาขาเชียงรายที่เห็นว่า ที่ดินบริเวณที่ขอ ออกโฉนดที่ดินมีแนวเขตเสื่อมล้ำแม่น้ำกอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมือง ใช้ประโยชน์ร่วมกัน ซึ่งบริเวณที่ดินที่นำเดินสำรวจอยู่ติดแม่น้ำก ประกอบกับข้อเท็จจริงที่ได้มี การออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงในที่สาธารณประโยชน์ประเภทพลเมืองใช้ร่วมกัน ตั้งอยู่ ที่บ้านห้วยอัม หมู่ที่ ๘ ตำบลแม่ข้าวต้ม อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย จำนวน ๓ แปลง คือ หนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง เลขที่ ชร ๒๔๙๖ (แปลงลานป่าช้อยสาธารณประโยชน์) เนื้อที่ ๓๕ ไร่ ๑ งาน ๓๐ ตารางวา หนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง เลขที่ ชร ๒๕๑๒ (แปลงหนองน้ำ สาธารณประโยชน์) เนื้อที่ ๙ ไร่ ๒๙ ตารางวา และหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง เลขที่ ชร ๒๕๑๓ (แปลงหนองน้ำสาธารณประโยชน์) เนื้อที่ ๑๗ ไร่ ๑ งาน ๔๐ ตารางวา ที่สาธารณประโยชน์ทั้ง ๓ แปลง เป็นป่าช้อยและหนองน้ำ น่าจะเป็นบริเวณที่แม่น้ำกเคยไหลผ่าน สำนักงานที่ดิน จังหวัดเชียงรายจึงได้นำระวางภาพถ่ายทางอากาศปี พ.ศ. ๒๔๙๗ ซึ่งสำนักงานที่ดินจังหวัดเชียงราย ได้มีหนังสือขอให้กรมที่ดินประสานไปยังกรมแผนที่ทหารขอนำมาใช้ในราชการกรมที่ดิน เมื่อนำ รูปแผนที่ของที่ดินแปลงที่ผู้ฟ้องคดีนำเดินสำรวจไปลงที่หมายในระวางภาพถ่ายทางอากาศ ดังกล่าวปรากฏว่า ที่ดินบริเวณที่นำเดินสำรวจทั้ง ๑๔ แปลง ดังกล่าว บางแปลงอยู่ในแม่น้ำก และบางแปลงมีบางส่วนอยู่ในเขตเขา ซึ่งต้องห้ามออกโฉนดที่ดินตามข้อ ๕ และข้อ ๑๔ (๒) ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๓ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวล กฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗ และจากการตรวจสอบระวางภาพถ่ายทางอากาศปี พ.ศ. ๒๔๙๗ ที่ดินบริเวณที่นำเดินสำรวจดังกล่าว บางแปลงเดิมมีสภาพเป็นแม่น้ำกและที่ลุ่ม เป็นที่ดิน ที่เกิดจากแม่น้ำกตื้นเขินตามธรรมชาติจากการเปลี่ยนทางเดินน้ำกลายเป็นที่ดินริมแม่น้ำ เมื่อที่ดินดังกล่าวเดิมมีสภาพเป็นแม่น้ำกอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมือง ใช้ประโยชน์ร่วมกัน แม้ต่อมาจะเปลี่ยนสภาพตื้นเขินจนกลายเป็นพื้นดินไม่มีสภาพเป็นแม่น้ำ แล้วก็ตาม ที่ดินดังกล่าวก็ยังคงเป็นที่ชายตลิ่ง เมื่อไม่ปรากฏว่ามีพระราชกฤษฎีกาถอนสภาพ การเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน ที่ดินดังกล่าวย่อมยังคงสภาพเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน สำหรับราษฎรใช้ประโยชน์ร่วมกันอยู่ตราบนั้น ซึ่งต้องห้ามออกโฉนดที่ดินตามข้อ ๕ และข้อ ๑๔ (๑)

/ของกฎกระทรวง...

ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๓ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗ ดังนั้น ที่ดินบริเวณที่นำเดินสำรวจดังกล่าว ซึ่งให้เลขโฉนดที่ดิน เลขที่ ๑๑๑๔๘๐ - ๑๑๑๔๘๓ (ที่ดินของผู้ฟ้องคดีเป็นโฉนดที่ดินเลขที่ ๑๑๑๔๘๘) บางแปลง มีพื้นที่บางส่วนอยู่ในเขตเขา บางแปลงมีพื้นที่บางส่วนเคยเป็นแม่น้ำกกและที่ลุ่มซึ่งเป็นที่ชายตลิ่ง อันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ประโยชน์ร่วมกันซึ่งต้องห้ามออกโฉนดที่ดิน ผู้ถูกฟ้องคดีจึงไม่อาจลงนามออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีได้

ศาลปกครองชั้นต้นวินิจฉัยว่า ก่อนที่ผู้ถูกฟ้องคดีจะลงนามออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดี ผู้ถูกฟ้องคดีซึ่งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ในการออกโฉนดที่ดินย่อมมีอำนาจตามนัย มาตรา ๒๘ และมาตรา ๒๙ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ในการตรวจสอบข้อเท็จจริงได้ตามความจำเป็นว่า ที่ดินดังกล่าวเป็นที่ดินที่ออกโฉนดที่ดินได้หรือไม่ หรือมีลักษณะเป็นที่ดินที่ต้องห้ามออกโฉนดที่ดินหรือไม่ ซึ่งคดีนี้ข้อเท็จจริงปรากฏว่า เมื่อปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๑ กรมที่ดินได้จัดโครงการเดินสำรวจออกโฉนดที่ดินในท้องที่ อำเภอเมืองเชียงราย ฯลฯ จังหวัดเชียงราย ผู้ฟ้องคดี โดยผู้รับมอบอำนาจ ได้ไปนำพนักงานเจ้าหน้าที่ทำการสำรวจจริงวัดเพื่อออกโฉนดที่ดินในที่ดินพิพาท และผู้ปกครองท้องที่ที่ไปร่วมตรวจพิสูจน์ที่ดินได้รับรองว่าที่ดินไม่เป็นที่สงวนหวงห้าม ที่เขา ที่ภูเขา หรือที่สาธารณประโยชน์ แต่อย่างไร พนักงานเจ้าหน้าที่จึงได้จัดทำโฉนดที่ดินไว้แล้วเป็นโฉนดที่ดินเลขที่ ๑๑๑๔๘๘ และได้มีประกาศแจกโฉนดที่ดิน ลงวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๕๑ มีกำหนด ๓๐ วัน เมื่อครบกำหนดเวลาตามประกาศแล้ว ไม่ปรากฏว่ามีผู้ใดคัดค้าน แต่ยังไม่ทันได้ออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีโดยอยู่ในขั้นตอนเจ้าพนักงานที่ดินลงนามในโฉนดที่ดิน ระยะเวลาการปฏิบัติงานตามโครงการเดินสำรวจออกโฉนดที่ดินได้สิ้นสุดลง และเมื่อวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๑ ผู้อำนวยการศูนย์อำนาจการเดินสำรวจออกโฉนดที่ดินจังหวัดพะเยา - เชียงราย - น่าน ได้ส่งมอบงานตามโครงการเดินสำรวจออกโฉนดที่ดิน พร้อมเรื่องที่มีปัญหาสำคัญควรรายงานหรือต้องพิจารณาสอบสวนและดำเนินการเพิ่มเติมให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดี ซึ่งเรื่องราวการออกโฉนดที่ดินของผู้ฟ้องคดีรวมอยู่ในเรื่องที่มีปัญหาสำคัญควรรายงานหรือต้องพิจารณาสอบสวนและดำเนินการเพิ่มเติมด้วย ดังนั้น แม้จะปรากฏว่า ผู้ปกครองท้องที่ที่ไปร่วมตรวจพิสูจน์ที่ดินได้รับรองว่าที่ดินไม่เป็นที่สงวนหวงห้าม ที่เขา ที่ภูเขา หรือที่สาธารณประโยชน์แต่อย่างไร และพนักงานเจ้าหน้าที่ได้จัดทำโฉนดที่ดินไว้เรียบร้อยแล้ว พร้อมทั้งได้ทำการประกาศแจกโฉนดที่ดินแล้ว จะไม่มีผู้ใดคัดค้านก็ตาม ผู้ถูกฟ้องคดีก็มีอำนาจพิจารณาตรวจสอบข้อเท็จจริงเพิ่มเติมได้ ซึ่งหลังจากที่ผู้ถูกฟ้องคดีได้รับมอบเรื่องราวการขอออกโฉนดที่ดินของผู้ฟ้องคดีจากผู้อำนวยการศูนย์อำนาจการเดินสำรวจฯ เมื่อวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๑ แล้ว ผู้ถูกฟ้องคดีก็ได้มีหนังสือ ลงวันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๕๒ แจ้งให้สถานีพัฒนาที่ดินเชียงรายตรวจสอบแนวเขตป่าไม้ถาวรและ

/ความลาดชัน...

ความลาดชัน ๓๕% ที่ดินบริเวณหมู่ที่ ๘ ตำบลแม่ข้าวต้ม อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย ตามที่หมายตำแหน่งในแผนที่มาตราส่วน ๑ : ๕๐,๐๐๐ เพื่อนำไปประกอบการพิจารณา ออกโฉนดที่ดินดังกล่าว ซึ่งสถานีพัฒนาที่ดินเชียงรายตรวจสอบแล้วได้มีหนังสือ ลงวันที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๕๓ แจ้งว่า ถ้าตำแหน่งที่หมายไปถูกต้อง ที่ดินของผู้ฟ้องคดีแปลงเลขที่ดิน ๑๔๙ ไม่สามารถตรวจสอบได้เนื่องจากตำแหน่งที่หมายไปในแผนที่มาตราส่วน ๑ : ๕๐,๐๐๐ ไม่ตรงกับตำแหน่งของข้อมูลในแผนที่ระวาง ๑ : ๔,๐๐๐ หลังจากนั้น ปรากฏว่ามีผู้ร้องเรียนเกี่ยวกับการบุกรุกพื้นที่ป่าว่ามีการออกเอกสารสิทธิโดยมิชอบไปยังคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (ป.ป.ท.) ซึ่งผลการตรวจสอบเบื้องต้นพบว่า มีบุคคลได้เข้าไปยึดถือครอบครองที่ดินของรัฐ ป่า ตามที่ร้องเรียนจริง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมจึงแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นทำการตรวจสอบขยายผลจากข้อมูลที่ ป.ป.ท. ได้รายงานให้ทราบ คณะทำงานได้ตรวจสอบข้อเท็จจริงแล้วได้ความว่า ที่ดินแปลงที่เกิดเหตุ เดิมชาวบ้านใช้เป็นทุ่งเลี้ยงสัตว์และทำประโยชน์ร่วมกัน สภาพที่ดินมีลักษณะเป็นที่ราบเชิงเขาสลับกับที่เขายู่ติดลำน้ำกก น้ำท่วมถึงได้จนเกิดเป็นที่อกริมตลิ่ง เนื้อที่รวมทั้งหมด ๑,๔๐๐ ไร่ เป็นที่ราบประมาณ ๔๐๐ ไร่ และที่เขายู่ประมาณ ๘๐๐ ไร่ บริเวณบนเขายังมีสภาพเป็นป่า ไม่มีการทำประโยชน์ ไม่อยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ และเขตปฏิรูปที่ดิน ยังไม่ได้ขึ้นทะเบียนเป็นที่สาธารณประโยชน์ ในปี พ.ศ. ๒๕๔๐ พื้นที่บางส่วนมีการออกใบจอง จำนวน ๒๑ แปลง รวมเนื้อที่ประมาณ ๘๔๔ ไร่ ต่อมา นายนิติพน นิติภูมิเวชสกุล และเครือญาติได้ไปซื้อที่ดินบริเวณดังกล่าวจากชาวบ้าน ในขณะที่เดียวกันมีโครงการเดินสำรวจออกโฉนดที่ดินในพื้นที่ดังกล่าว และได้มีการดำเนินการเพื่อออกโฉนดที่ดินโดยไม่มีหลักฐานที่ดินเดิมให้จำนวน ๑๔ แปลง ในที่ดินที่มีการออกใบจองจำนวน ๑๒ แปลง ที่ได้มีการซื้อขายกันดังกล่าว ซึ่งพื้นที่ดินตามโฉนดที่ดินไม่ได้รวมที่เขา ปัจจุบันยังอยู่ระหว่างการพิจารณา คณะทำงานเห็นว่า การเดินสำรวจออกโฉนดที่ดินของผู้ฟ้องคดีเป็นการดำเนินการที่ขัดต่อประมวลกฎหมายที่ดินและระเบียบว่าด้วยการจัดที่ดินเพื่อประชาชน จึงเสนอความเห็นต่อรองปลัดกระทรวงยุติธรรมให้แจ้งผลการพิจารณาดังกล่าวไปให้ผู้ถูกฟ้องคดี ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงราย อธิบดีกรมป่าไม้ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตรวจสอบพิจารณาดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ต่อไป นอกจากนี้ ให้มีหนังสือแจ้งอธิบดีกรมเจ้าท่าและนายอำเภอเมืองเชียงรายเพื่อส่งเจ้าหน้าที่ไปทำการสำรวจพื้นที่อกริมแม่น้ำกก บริเวณหมู่ที่ ๘ ตำบลแม่ข้าวต้ม อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย เพื่อป้องกันการยึดถือครอบครองหรือการออกเอกสารสิทธิทับที่ดินของรัฐ ทั้งนี้ ปรากฏตามหนังสือกระทรวงยุติธรรม ลงวันที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๕๓ และหนังสือกรมสอบสวนคดีพิเศษ ที่ ยธ (ชช.๓) ๐๘๐๐/๐๒๒๕ ลงวันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๕๓ หลังจากนั้น จังหวัดเชียงรายได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการไปตรวจสอบข้อเท็จจริง ผลการตรวจสอบปรากฏว่า

/ที่ดิน...

ที่ดินบริเวณที่มีการร้องเรียนเป็นที่ดินซึ่งนายศุภวงศ์ นิตินุมิเวชสกุล กับพวก ได้ยื่นขอออกโฉนดที่ดิน โดยใช้หลักฐานใบจอง (น.ส. ๒) ที่ผู้ได้รับอนุญาตตามใบจองทั้ง ๑๒ แปลง ไม่ปฏิบัติตามระเบียบว่าด้วยการจัดที่ดินเพื่อประชาชน มีเจตนาละทิ้งการครอบครอง โดยขายใบจองให้แก่ผู้ยื่นคำขอเข้าครอบครองและทำประโยชน์แทน และต่อมาผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงรายได้มีคำสั่งจำหน่ายใบจองออกจากทะเบียนตามระเบียบกรมที่ดิน ว่าด้วยการเพิกถอนและจำหน่ายใบจองออกจากทะเบียนที่ดิน พ.ศ. ๒๕๒๗ โดยศูนย์อำนวยการเดินสำรวจฯ ได้เดินสำรวจออกโฉนดที่ดินตามใบจอง มีการต่อเลขโฉนดที่ดิน แต่ยังไม่มีการลงนามในโฉนดที่ดิน พื้นที่ที่ตรวจสอบทั้งหมดประมาณ ๑,๒๗๙.๓๗ ไร่ ซึ่งมีทั้งพื้นที่ที่มีความลาดชันไม่เกิน ๓๕% และพื้นที่ที่ไม่อยู่ในหลักเกณฑ์การออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินตามประมวลกฎหมายที่ดินซึ่งมีเส้นชั้นความสูงมีสภาพเป็นที่เขาและมีความลาดชันเกิน ๓๕% พื้นที่ส่วนที่เหลือไม่ปรากฏหลักฐานที่ทางราชการได้ประกาศเป็นเขตสงวนหวงห้าม โดยที่ดินตามใบจอง ๑๒ แปลง ไม่อยู่ในเขตพื้นที่ที่มีความลาดชันเกิน ๓๕% ไม่อยู่ในที่เข่า และที่สาธารณประโยชน์ แม้ต่อมาส่วนราชการที่เกี่ยวข้องแจ้งผลการตรวจสอบว่า ที่ดินดังกล่าวไม่อยู่ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ และไม่ใช้เขตป่าไม้ถาวรก็ตาม แต่จังหวัดเชียงรายได้ให้คณะทำงานดำเนินการตรวจสอบระวางที่ขออนุญาตที่ดินจากใบจองให้ยุติว่า อยู่ในพื้นที่ตำแหน่งใด แล้วสรุปเรื่องให้คณะกรรมการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ จังหวัดเชียงราย (กปร. จังหวัดเชียงราย) พิจารณา ซึ่งต่อมาได้มีการนำเรื่องดังกล่าวเสนอ กปร. จังหวัดเชียงราย พิจารณาเมื่อวันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๕๖ และ กปร. จังหวัดเชียงราย มีมติให้สำนักงานที่ดินจังหวัดเชียงรายดำเนินการตรวจสอบให้แน่ชัดว่า พื้นที่ที่มีการร้องเรียนเป็นที่ดินของรัฐประเภทอื่นหรือไม่ เพื่อให้เกิดความรอบคอบและถูกต้องชัดเจน หากผลการตรวจสอบปรากฏว่าไม่ใช่ที่ดินของรัฐประเภทหนึ่งประเภทใดแล้ว ให้สำนักงานที่ดินจังหวัดเชียงรายดำเนินการตามประมวลกฎหมายที่ดินในส่วนที่เกี่ยวข้องตามอำนาจหน้าที่ให้ครบถ้วนต่อไป ผู้ถูกฟ้องคดีจึงมีหนังสือ ลงวันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๕๖ แจ้งให้สำนักงานเจ้าท่าภูมิภาคสาขาเชียงรายตรวจสอบและพิจารณาว่า ตำแหน่งที่ดินบริเวณดังกล่าวเป็นที่ชายตลิ่งหรือแม่น้ำกกหรือไม่ อย่างไร ซึ่งสำนักงานเจ้าท่าภูมิภาคสาขาเชียงรายได้มีหนังสือ ลงวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ แจ้งว่า ดำเนินการตรวจสอบแล้วแต่ไม่ปรากฏหลักเขตที่ดินที่เป็นการระบุแนวเขตที่ดินที่ผู้ขอเดินสำรวจออกโฉนดที่ดิน และเพื่อให้เป็นที่แน่ชัด จึงขอให้สำนักงานที่ดินจังหวัดเชียงรายประสานผู้ขอให้จัดทำคาร์ระดับพื้นที่บริเวณพื้นที่ที่นำเดินสำรวจออกโฉนดที่ดินเปรียบเทียบกับคาร์ระดับน้ำของศูนย์อุทกวิทยาจังหวัดเชียงรายย้อนหลัง ๑๐ ปี นำไปแสดงเพื่อยืนยันระดับน้ำขั้นสูงสุดว่าเป็นพื้นที่น้ำท่วมถึงหรือไม่เพื่อประกอบการพิจารณา นอกจากนี้สำนักงานเจ้าท่าภูมิภาคสาขาเชียงรายแจ้งด้วยว่า สำหรับที่ดินเลขที่ดิน ๑๔๓ เลขที่ดิน ๑๔๔ และเลขที่ดิน ๑๔๖ หากพิจารณาจากสำเนาแผนที่ตรวจสอบการจำแนกประเภทที่ดินของ

/สำนักเทคโนโลยี...

สำนักเทคโนโลยีการสำรวจและทำแผนที่ กรมพัฒนาที่ดิน ประกอบกับระวางภาพถ่ายทางอากาศของกรมที่ดินพบว่า มีแนวเขตเหลื่อมล้ำแม่น้ำกก อันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ประโยชน์ร่วมกัน หากแม้มีการเปลี่ยนแปลงสภาพเป็นพื้นที่น้ำท่วมไม่ถึง ก็ยังคงเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินเช่นเดิม ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีได้มีหนังสือ ลงวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๕๙ ถึงหัวหน้าศูนย์สำรวจจตุทวิทยาที่ ๕ (เชียงราย) ให้ทำการตรวจสอบสภาพที่ดินพิพาท และศูนย์สำรวจจตุทวิทยาที่ ๕ (เชียงราย) ได้ส่งเรื่องต่อไปให้ศูนย์สำรวจจตุทวิทยาที่ ๑๒ (เชียงใหม่) พิจารณาดำเนินการต่อไป แต่ไม่ปรากฏหลักฐานว่า ศูนย์สำรวจจตุทวิทยาที่ ๑๒ (เชียงใหม่) ได้ดำเนินการแล้วหรือไม่ ตามข้อเท็จจริงดังกล่าวจึงยังไม่ชัดเจนว่า ที่ดินพิพาทที่ผู้ฟ้องคดีนำเดินสำรวจขออนุญาตที่ดินเป็นที่ดินที่สามารถออกโฉนดที่ดินได้หรือไม่ ดังนั้นเมื่อที่ดินพิพาทยังมีข้อโต้แย้งเกี่ยวกับสิทธิการครอบครองที่ดินของผู้ฟ้องคดี และลักษณะของที่ดินว่า เป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ประโยชน์ร่วมกันตามมาตรา ๑๓๐๔ (๒) แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ อันเป็นที่ดินที่ต้องห้ามมิให้ออกโฉนดที่ดินตามข้อ ๑๔ ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๓ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗ หรือไม่ ผู้ถูกฟ้องคดีจึงมีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับที่ดินที่ขออนุญาตที่ดินตามขั้นตอนและวิธีการที่กำหนดในกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ เพื่อความเป็นธรรมแก่ผู้ฟ้องคดี และเพื่อป้องกันความเสียหายที่เกิดแก่รัฐอันเป็นการคุ้มครองประโยชน์สาธารณะอีกทางหนึ่ง ผู้ถูกฟ้องคดีจึงยังไม่สามารถลงนามออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีได้ การที่ผู้ถูกฟ้องคดียังไม่ลงนามออกโฉนดที่ดินพร้อมกับส่งมอบต้นฉบับโฉนดที่ดินเลขที่ ๑๑๑๔๘๘ ตำบลแม่ข้าวต้ม อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงรายให้แก่ผู้ฟ้องคดี จึงไม่เป็นการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ

อย่างไรก็ตาม แม้ผู้ถูกฟ้องคดีจะมีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับที่ดินที่ขออนุญาตที่ดินตามขั้นตอนและวิธีการที่กำหนดในกฎหมาย กฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง ซึ่งไม่มีกฎหมายหรือระเบียบใดกำหนดระยะเวลาในการดำเนินการไว้อย่างชัดเจนว่า ต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาเท่าใดก็ตาม แต่การดำเนินการดังกล่าวควรจะต้องแล้วเสร็จภายในระยะเวลาพอสมควร แต่ข้อเท็จจริงคดีนี้ปรากฏว่า ผู้อำนวยการศูนย์อำนาจการเดินสำรวจออกโฉนดที่ดินจังหวัดพะเยา - เชียงราย - น่าน ได้ส่งมอบงานตามโครงการเดินสำรวจออกโฉนดที่ดิน พร้อมเรื่องที่มีปัญหาสำคัญควรรายงานหรือต้องพิจารณาสอบสวนและดำเนินการเพิ่มเติมซึ่งรวมถึงเรื่องราวการออกโฉนดที่ดินของผู้ฟ้องคดีให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดีตั้งแต่วันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๑ และภายหลังได้มีการนำเรื่องดังกล่าวเสนอคณะกรรมการแก้ไขปัญหาคารบกรุกที่ดินของรัฐ จังหวัดเชียงราย (กบร. จังหวัดเชียงราย) พิจารณาเมื่อวันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๕๖ และ กบร. จังหวัดเชียงราย มีมติให้สำนักงานที่ดิน

/จังหวัดเชียงราย...

จังหวัดเชียงรายดำเนินการตรวจสอบให้แน่ชัดว่า พื้นที่ที่มีการร้องเรียนเป็นที่ดินของรัฐประเภทอื่นหรือไม่ เพื่อให้เกิดความรอบคอบและถูกต้องชัดเจน หากผลการตรวจสอบปรากฏว่าไม่ใช่ที่ดินของรัฐประเภทหนึ่งประเภทใดแล้ว ให้สำนักงานที่ดินจังหวัดเชียงรายดำเนินการตามประมวลกฎหมายที่ดินในส่วนที่เกี่ยวข้องตามอำนาจหน้าที่ให้ครบถ้วนต่อไป ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีได้มีหนังสือ ลงวันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๕๖ แจ้งให้สำนักงานเจ้าท่าภูมิภาคสาขาเชียงรายตรวจสอบและพิจารณาว่า ตำแหน่งที่ดินบริเวณดังกล่าวเป็นที่ชายตลิ่งหรือแม่น้ำกกหรือไม่อย่างไร และได้รับแจ้งจากสำนักงานเจ้าท่าภูมิภาคสาขาเชียงรายตามหนังสือ ลงวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ ว่า ดำเนินการตรวจสอบแล้วแต่ไม่ปรากฏหลักเขตที่ดินที่เป็นการระบุแนวเขตที่ดินที่ผู้ขอเอาดินสำรวจออกโฉนดที่ดิน และเพื่อให้เป็นที่แน่ชัด จึงขอให้สำนักงานที่ดินจังหวัดเชียงรายประสานผู้ขอให้จัดทำคาร์ระดับพื้นที่บริเวณพื้นที่ที่นำดินสำรวจออกโฉนดที่ดินเปรียบเทียบกับคาร์ระดับน้ำของศูนย์อุทกวิทยาจังหวัดเชียงรายย้อนหลัง ๑๐ ปี นำไปแสดงเพื่อยืนยันระดับน้ำขึ้นสูงสุดว่าเป็นพื้นที่น้ำท่วมถึงหรือไม่ เพื่อประกอบการพิจารณา นอกจากนี้สำนักงานเจ้าท่าภูมิภาคสาขาเชียงรายแจ้งด้วยว่า สำหรับที่ดินเลขที่ดิน ๑๔๓ เลขที่ดิน ๑๔๔ และเลขที่ดิน ๑๔๖ หากพิจารณาจากสำเนาแผนที่ตรวจสอบการจำแนกประเภทที่ดินของสำนักเทคโนโลยีการสำรวจและทำแผนที่ กรมพัฒนาที่ดิน ประกอบกับระวางภาพถ่ายทางอากาศของกรมที่ดิน พบว่า มีแนวเขตเหลี่ยมลำแม่น้ำกก อันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ประโยชน์ร่วมกัน หากแม่น้ำมีการเปลี่ยนแปลงสภาพเป็นพื้นที่น้ำท่วมไม่ถึงก็ยังคงเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินเช่นเดิม แต่ปรากฏว่าผู้ถูกฟ้องคดีเพิ่งมีหนังสือถึงหัวหน้าศูนย์สำรวจอุทกวิทยาที่ ๕ (เชียงราย) ให้ทำการตรวจสอบสภาพที่ดินพิพาทเมื่อวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๕๙ ซึ่งศูนย์สำรวจอุทกวิทยาที่ ๕ (เชียงราย) ได้ส่งเรื่องต่อไปให้ศูนย์สำรวจอุทกวิทยาที่ ๑๒ (เชียงใหม่) พิจารณาดำเนินการแล้ว แต่ไม่ปรากฏหลักฐานว่า ศูนย์สำรวจอุทกวิทยาที่ ๑๒ (เชียงใหม่) ได้ดำเนินการแล้วหรือไม่ ผลเป็นประการใด และผู้ถูกฟ้องคดีได้ดำเนินการต่อไปอย่างไร เมื่อนับระยะเวลาจากวันที่ผู้อำนวยการศูนย์อำนาจการเดินสำรวจฯ ได้ส่งมอบงานตามโครงการเดินสำรวจออกโฉนดที่ดิน พร้อมเรื่องที่มีปัญหาสำคัญควรรายงานหรือต้องพิจารณาสอบสวนและดำเนินการเพิ่มเติมซึ่งรวมถึงเรื่องราวการออกโฉนดที่ดินของผู้ฟ้องคดีให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดีเมื่อวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๑ จนถึงวันที่ผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องต่อศาลเป็นคดีนี้ เป็นเวลาเกือบ ๘ ปี และหากนับจากวันที่ กพร. จังหวัดเชียงราย มีมติเมื่อวันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๕๖ ให้สำนักงานที่ดินจังหวัดเชียงรายดำเนินการตรวจสอบให้แน่ชัดว่าพื้นที่ที่มีการร้องเรียนเป็นที่ดินของรัฐประเภทอื่นหรือไม่ เพื่อให้เกิดความรอบคอบและถูกต้องชัดเจน หากผลการตรวจสอบปรากฏว่าไม่ใช่ที่ดินของรัฐประเภทหนึ่งประเภทใดแล้ว ให้สำนักงานที่ดินจังหวัดเชียงรายดำเนินการตามประมวลกฎหมายที่ดินในส่วนที่เกี่ยวข้อง

/ตามอำนาจ...

ตามอำนาจหน้าที่ให้ครบถ้วนต่อไปก็เป็นเวลาเกือบ ๓ ปี แล้ว ผู้ถูกฟ้องคดียังไม่อาจพิจารณา เป็นที่ยุติและมีคำสั่งให้ออกหรือไม่ให้ออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดี ดังนั้น จึงถือได้ว่า ผู้ถูกฟ้องคดีปฏิบัติหน้าที่ในการออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีล่าช้าเกินสมควร อย่างไรก็ตาม ตามที่ผู้ฟ้องคดีได้มีคำขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีลงนามออกโฉนดที่ดิน พร้อมกับส่งมอบต้นฉบับโฉนดที่ดินเลขที่ ๑๑๑๔๘๘ ตำบลแม่ข้าวต้ม อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย ให้แก่ผู้ฟ้องคดีนั้น ศาลไม่อาจออกคำสั่งบังคับให้ได้ เนื่องจากการที่ผู้ถูกฟ้องคดี จะออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีได้นั้น จะต้องพิจารณาตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ที่กฎหมายกำหนด

สำหรับกรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดีขอให้ศาลมีคำสั่งให้กรมที่ดินโดยกลุ่มงานอ่านแปล ภาพถ่าย กองเทคโนโลยีทำแผนที่ ซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีความชำนาญด้านการอ่านแปลภาพถ่าย ทางอากาศ อ่าน แปล ตีความระวางภาพถ่ายทางอากาศปี พ.ศ. ๒๕๕๗ ที่ได้ลงรูปแปลงที่ดิน ที่ผู้ถูกฟ้องคดีส่งมาพร้อมกับคำให้การ ลงวันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๖๐ เพื่อประกอบการพิจารณา ของศาล เพื่อความชัดเจน เป็นกลาง และให้ได้ข้อยุติ นั้น เห็นว่า ศาลจำเป็นต้องสั่งให้กรมที่ดิน อ่าน แปล ตีความระวางภาพถ่ายทางอากาศหรือไม่ ย่อมเป็นดุลพินิจของศาล คดีนี้ผู้ฟ้องคดี ฟ้องว่า ผู้ถูกฟ้องคดีละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควรตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครอง และวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ จึงมีประเด็นวินิจฉัยแต่เพียงว่า ผู้ถูกฟ้องคดีละเลย ต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าหรือไม่เท่านั้น ศาลไม่จำเป็นต้องสั่งให้กรมที่ดินอ่าน แปล ตีความระวางภาพถ่ายทางอากาศ เพื่อประกอบการพิจารณาแต่อย่างใด

ศาลปกครองชั้นต้นพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีพิจารณาดำเนินการและมีคำสั่ง เกี่ยวกับเรื่องราวการขออโฉนดที่ดินของผู้ฟ้องคดีให้แล้วเสร็จภายใน ๙๐ วัน นับแต่วันที่คดี ถึงที่สุด

ผู้ถูกฟ้องคดีอุทธรณ์ว่า ผู้ถูกฟ้องคดีได้ดำเนินการตรวจสอบให้แน่ชัดว่า พื้นที่ที่มีการร้องเรียนเป็นที่ดินของรัฐประเภทอื่นหรือไม่ เพื่อให้เกิดความรอบคอบและถูกต้องชัดเจนตามมติ ของคณะกรรมการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ จังหวัดเชียงราย (กปร. จังหวัดเชียงราย) โดยมีหนังสือสอบถามหน่วยงานผู้มีหน้าที่ดูแลรักษาที่ดินของรัฐประเภทต่างๆ ดังนี้

(๑) ผู้ถูกฟ้องคดีมีหนังสือ ที่ ขร ๐๐๒๐.๒/๒๑๑๔๔ ลงวันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๕๖ ถึงธนารักษ์พื้นที่เชียงราย เพื่อตรวจสอบว่าที่ดินดังกล่าวเป็นที่สงวนหวงห้ามของรัฐ หรือเป็นที่สาธารณสมบัติของแผ่นดินที่ธนารักษ์ได้ขึ้นทะเบียนไว้หรือไม่ ประการใด ซึ่งสำนักงานธนารักษ์

/พื้นที่...

พื้นที่เชียงรายได้มีหนังสือ ที่ กค ๐๓๐๗.๔๔/๒๐๑๕ ลงวันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๕๖ แจ้งว่าไม่ปรากฏหลักฐานว่าที่ดินทั้ง ๑๒ แปลง ที่ขอให้ตรวจสอบได้ชั้นทะเบียนเป็นที่ราชพัสดุแต่อย่างใด

(๒) ผู้ถูกฟ้องคดีมีหนังสือ ที่ ขร ๐๐๒๐.๒/๒๑๑๓๖ ลงวันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๕๖ ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเจ้าท่าภูมิภาคสาขาเชียงราย เพื่อตรวจสอบว่า ตำแหน่งที่ดินดังกล่าวเป็นที่ชายตลิ่งหรือแม่น้ำกกหรือไม่ อย่างไร สำนักงานเจ้าท่าภูมิภาคสาขาเชียงรายได้มีหนังสือ ที่ คค ๐๓๐๗.๔/๗๑๔ ลงวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ แจ้งว่าดำเนินการตรวจสอบแล้ว แต่ไม่ปรากฏหลักเขตที่ดินที่เป็นการระบุแนวเขตที่ดินที่ผู้ขอเนาเดินสำรวจออกโฉนดที่ดิน และเพื่อให้เป็นที่แน่ชัด สำนักงานเจ้าท่าภูมิภาคสาขาเชียงรายได้ขอให้สำนักงานที่ดินจังหวัดเชียงราย ประสานผู้ยื่นคำขอให้จัดทำค่าระดับพื้นที่ที่เนาเดินสำรวจออกโฉนดที่ดินเปรียบเทียบกับค่าระดับน้ำของศูนย์อุทกวิทยาจังหวัดเชียงรายน้อยหลัง ๑๐ ปี นำมาแสดงเพื่อยืนยันระดับน้ำขึ้นสูงสุดว่าเป็นพื้นที่น้ำท่วมถึงหรือไม่ เพื่อประกอบการพิจารณา และสำหรับที่ดินเลขที่ดิน ๑๔๓ เลขที่ดิน ๑๔๔ และเลขที่ดิน ๑๔๖ หากพิจารณาจากสำเนาแผนที่ตรวจสอบการจำแนกประเภทที่ดินของสำนักเทคโนโลยีการสำรวจและทำแผนที่ กรมพัฒนาที่ดิน ประกอบกับระวางภาพถ่ายทางอากาศของกรมที่ดิน พบว่ามีแนวเขตล้อมล้าแม่น้ำกกอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ประโยชน์ร่วมกัน หากแม่น้ำมีการเปลี่ยนแปลงสภาพเป็นพื้นที่น้ำท่วมไม่ถึง ก็ยังคงเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินเช่นเดิม

(๓) ผู้ถูกฟ้องคดีมีหนังสือ ที่ ขร ๐๐๒๐.๒/๑๙๐๙๒ ลงวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๕๙ ถึงหัวหน้าศูนย์สำรวจอุทกวิทยาที่ ๕ (เชียงราย) ขอให้ตรวจสอบสภาพที่ดินดังกล่าว ให้นำหมายเวลาและสถานที่กับเจ้าของที่ดินพร้อมกับแจ้งที่อยู่ของเจ้าของที่ดินให้ทราบ โดยเจ้าของที่ดินเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการตรวจพิสูจน์ และขอให้แจ้งผลการตรวจสอบให้ผู้ถูกฟ้องคดีทราบด้วย ต่อมา ศูนย์สำรวจอุทกวิทยาที่ ๕ (เชียงราย) ได้มีหนังสือ ที่ ทส. ๐๖๑๑.๑๐.๑/๔๘๐ ลงวันที่ ๒ สิงหาคม ๒๕๕๙ แจ้งว่าได้ตรวจสอบเบื้องต้นแล้วพบว่า บริเวณพื้นที่ขอออกโฉนดที่ดินดังกล่าวอยู่ใกล้เคียงสถานีวัดระดับน้ำของศูนย์สำรวจอุทกวิทยาที่ ๑๒ (เชียงแสน) จึงได้ส่งเรื่องให้ศูนย์สำรวจอุทกวิทยาที่ ๑๒ (เชียงแสน) พิจารณาดำเนินการ ซึ่งยังไม่ได้รับแจ้งผลการดำเนินการจากหน่วยงานดังกล่าวแต่อย่างใด ประกอบกับไม่ปรากฏหลักฐานว่า ผู้ฟ้องคดีได้ติดต่อศูนย์สำรวจอุทกวิทยาที่ ๑๒ (เชียงแสน) เพื่อดำเนินการกรณีดังกล่าวแล้วหรือไม่ และสำนักงานที่ดินจังหวัดเชียงรายได้มีหนังสือ ที่ ขร ๐๐๒๐.๒/๑๘๗๔๓ ลงวันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๖๑ ถึงหัวหน้าศูนย์สำรวจอุทกวิทยาที่ ๑๒ (เชียงแสน) สอบถามความคืบหน้าในการดำเนินการกรณีดังกล่าวแล้ว อนึ่ง หลังจากที่คณะอนุกรรมการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ จังหวัดเชียงราย (กบร. จังหวัดเชียงราย) มีมติให้ตรวจสอบว่า พื้นที่ที่มีการร้องเรียนเป็นที่ดินของรัฐประเภทอื่นหรือไม่ นั้น ผู้ถูกฟ้องคดีได้ประสานผู้ฟ้องคดีด้วยวาจา

/เพื่อจัดทำ...

เพื่อจัดทำค่าระดับพื้นที่บริเวณที่นำเดินสำรวจออกโฉนดที่ดินเปรียบเทียบค่าระดับน้ำของ ศูนย์อุทกวิทยาจังหวัดเชียงรายย้อนหลัง ๑๐ ปี ตามที่สำนักงานเจ้าท่าภูมิภาคสาขาเชียงราย ประสานงานมา ก่อนที่จะมีหนังสือแจ้งศูนย์สำรวจอุทกวิทยาที่ ๕ (เชียงราย)

(๔) ผู้ถูกฟ้องคดีมีหนังสือ ที่ ขร ๐๐๒๐.๒/๒๑๑๓๗ ลงวันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๕๖ ถึงนายอำเภอเมืองเชียงราย ในฐานะเป็นผู้ดูแลรักษาที่ดินสาธารณประโยชน์ เพื่อตรวจสอบว่า ตำแหน่งที่ดินที่ผู้ขอได้นำพนักงานเจ้าหน้าที่เดินสำรวจเพื่อออกโฉนดที่ดินบริเวณดังกล่าว เป็นที่สงวนหวงห้ามของรัฐหรือเป็นที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินประเภทประชาชน ใช้ประโยชน์ร่วมกันหรือไม่ อย่างไร และให้แจ้งผลการดำเนินการให้ผู้ถูกฟ้องคดีทราบ อำเภอเมืองเชียงรายได้มีหนังสือ ที่ ขร ๐๑๑๘.๑/๔๘๗๙ ลงวันที่ ๓ กันยายน ๒๕๕๖ ขอความร่วมมือให้ผู้ถูกฟ้องคดีมอบหมายเจ้าหน้าที่ร่วมรังวัดตรวจสอบในวันที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๕๖ สำนักงานที่ดินจังหวัดเชียงรายได้มอบหมายให้นายกฤษฎา วงศ์แก้ว ตำแหน่งนายช่าง รังวัดชำนาญงาน ออกไปร่วมตรวจสอบ ได้รับรายงานเมื่อวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๖ ว่าได้ ออกไปร่วมตรวจสอบตำแหน่งที่ดินกับตัวแทนนายอำเภอเมืองเชียงราย ตัวแทนนายกองค้การ บริหารส่วนตำบลแม่ข้าวต้ม ตัวแทนหัวหน้าสถานีพัฒนาที่ดินเชียงราย ผู้ใหญ่บ้านบ้านห้วยอ้ม หมู่ที่ ๘ ตำบลแม่ข้าวต้ม และชาวบ้านบ้านห้วยอ้ม หมู่ที่ ๘ ตำบลแม่ข้าวต้ม แล้วมีมติให้ ผู้ใหญ่บ้านนำเรื่องเข้าประชุมประจำเดือนทำประชาคมหมู่บ้านก่อน แล้วสรุปข้อเท็จจริงรายงาน นายอำเภอเมืองเชียงรายต่อไป ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีได้มีหนังสือ ที่ ขร ๐๐๒๐.๒/๓๗๐๖๖ ลงวันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๕๗ ถึงนายอำเภอเมืองเชียงราย ติดตามผลการดำเนินการของผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๘ ตำบลแม่ข้าวต้ม และชาวบ้านบ้านห้วยอ้ม หมู่ที่ ๘ และขอให้แจ้งให้ ผู้ถูกฟ้องคดีทราบ ซึ่งระยะเวลาได้ล่วงเลยมานานแล้ว ยังไม่ได้รับแจ้งผลการดำเนินการ จากอำเภอเมืองเชียงราย จึงได้มีหนังสือ ที่ ขร ๐๐๒๐.๒/๑๙๐๙๓ ลงวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๕๙ ถึงนายอำเภอเมืองเชียงราย สอบถามความคืบหน้าในการดำเนินการจนกระทั่งปัจจุบัน ยังไม่ได้รับแจ้งผลการดำเนินการจากอำเภอเมืองเชียงรายแต่อย่างใด ทั้งนี้ ผู้ถูกฟ้องคดีได้มี หนังสือ ที่ ขร ๐๐๒๐.๒/๑๘๗๔๑ ลงวันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๖๑ ถึงนายอำเภอเมืองเชียงราย สอบถามความคืบหน้าในกรณีดังกล่าวอีกครั้งแล้ว

(๕) ผู้ถูกฟ้องคดีมีหนังสือ ที่ ขร ๐๐๒๐.๒/๒๑๑๔๓ ลงวันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๕๖ ถึงนายกองค้การบริหารส่วนตำบลแม่ข้าวต้ม ในฐานะเป็นผู้ดูแลรักษาที่ดินสาธารณประโยชน์ เพื่อตรวจสอบว่าตำแหน่งที่ดินที่ผู้ขอได้นำพนักงานเจ้าหน้าที่เดินสำรวจเพื่อออกโฉนดที่ดิน บริเวณดังกล่าว เป็นที่สงวนหวงห้ามของรัฐหรือเป็นที่สาธารณสมบัติของแผ่นดินประเภท ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกันหรือไม่ อย่างไร และให้แจ้งผลการดำเนินการให้ผู้ถูกฟ้องคดีทราบ ซึ่งระยะเวลาได้ล่วงเลยมานานผู้ถูกฟ้องคดียังไม่ได้รับแจ้งผลการตรวจสอบจากองค์การบริหาร

/ส่วนตำบล...

ส่วนตำบลแม่ข้าวต้ม ผู้ถูกฟ้องคดีจึงได้มีหนังสือ ที่ ขร ๐๐๒๐.๒/๑๙๐๙๔ ลงวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๕๙ ถึงนายกองค้การบริหารส่วนตำบลแม่ข้าวต้มสอบถามความคืบหน้าในการดำเนินการดังกล่าวจนกระทั่งปัจจุบันยังมิได้รับแจ้งผลการดำเนินการแต่อย่างใด ทั้งนี้ ผู้ถูกฟ้องคดีได้มีหนังสือ ที่ ขร ๐๐๒๐.๒/๑๘๗๔๒ ลงวันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๖๑ สอบถามความคืบหน้าในกรณีดังกล่าวอีกครั้งแล้ว

ทั้งนี้ จังหวัดเชียงรายได้มีหนังสือ ที่ ขร ๐๐๒๐.๒/๑๗๕๓๗ ลงวันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๖๑ ขอความอนุเคราะห์จากอธิบดีกรมที่ดินให้กองเทคโนโลยีทำแผนที่ กรมที่ดิน อ่าน แปล ตีความภาพถ่ายทางอากาศ ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๔๗, พ.ศ. ๒๕๒๐ ถึง พ.ศ. ๒๕๓๐, พ.ศ. ๒๕๓๑ ถึง พ.ศ. ๒๕๔๐ และ พ.ศ. ๒๕๔๑ ถึงปัจจุบัน เพื่อใช้ในการพิจารณาออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดี เนื่องจากสำนักงานที่ดินจังหวัดเชียงรายได้ตรวจสอบบริเวณที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีนำพนักงานเจ้าหน้าที่เดินสำรวจเพื่อออกโฉนดที่ดินดังกล่าวกับระวางแผนที่รูปถ่ายทางอากาศที่มีอยู่ในสำนักงานที่ดินจังหวัดเชียงราย กล่าวคือ แผนที่รูปถ่ายทางอากาศปี พ.ศ. ๒๕๓๑ ระวางหมายเลข ๔๙๔๙ II ๐๔๒๐ และ ๔๙๔๙ II ๐๔๒๒ พบว่า ที่ดินบางแปลงมีแนวเขตเหลื่อมล้ำแม่น้ำกกอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน และบางแปลงอยู่ในเขตเขา ซึ่งเป็นที่ดินต้องห้ามออกโฉนดที่ดิน แต่ยังไม่สามารถพิจารณาหาข้อเท็จจริงทางพื้นที่ให้เป็นที่ยุติได้ ประกอบกับจังหวัดเชียงรายไม่มีผู้เชี่ยวชาญในด้านการอ่าน แปล ตีความภาพถ่ายทางอากาศ จึงไม่อาจสรุปชี้ชัดได้ว่าบริเวณที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีนำพนักงานเจ้าหน้าที่เดินสำรวจเพื่อออกโฉนดที่ดินเป็นที่ดินต้องห้ามออกโฉนดที่ดินตามกฎหมาย ทำให้ไม่อาจพิจารณาออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีได้

จากข้อเท็จจริงดังกล่าวจะเห็นได้ว่า ผู้ถูกฟ้องคดีมิได้เพิกเฉยหรือพิจารณาออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีล่าช้าเกินสมควรแต่อย่างใด หากแต่มีข้อจำกัดเกี่ยวกับข้อเท็จจริงซึ่งยังไม่อาจพิจารณาเป็นที่ยุติได้ว่า ที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีนำพนักงานเจ้าหน้าที่เดินสำรวจเพื่อออกโฉนดที่ดินเป็นที่ดินของรัฐประเภทอื่นตามมติของคณะอนุกรรมการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ จังหวัดเชียงราย (กบร. จังหวัดเชียงราย) หรือไม่ อย่างไร เนื่องจากไม่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่จะตรวจสอบได้ จำเป็นต้องรอผลการตรวจสอบจากผู้มีหน้าที่ดูแลรักษาที่ดินของรัฐประเภทนั้นๆ เพื่อนำมาเป็นข้อเท็จจริงในการพิจารณาออกโฉนดที่ดิน ทั้งนี้ ผู้ถูกฟ้องคดีเห็นว่า ผลการตรวจสอบจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดังกล่าวเป็นพยานหลักฐานที่จำเป็นแก่การพิสูจน์ข้อเท็จจริงตามมาตรา ๒๙ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ และเพื่อให้การพิสูจน์ข้อเท็จจริงดังกล่าวชัดเจน จึงจำเป็นต้องขอให้กองเทคโนโลยีทำแผนที่ กรมที่ดิน ดำเนินการวิเคราะห์ อ่าน แปล ตีความภาพถ่ายทางอากาศ ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๔๗, พ.ศ. ๒๕๒๐ ถึง พ.ศ. ๒๕๓๐, พ.ศ. ๒๕๓๑ ถึง พ.ศ. ๒๕๔๐ และ พ.ศ. ๒๕๔๑ ถึงปัจจุบัน ในบริเวณที่ผู้ฟ้องคดีนำพนักงานเจ้าหน้าที่เดินสำรวจเพื่อออกโฉนดที่ดิน นำมาประกอบ

/การพิจารณาว่า...

การพิจารณาว่า บริเวณดังกล่าวเป็นที่ดินของรัฐประเภทใดบ้าง ซึ่งเป็นไปตามมาตรา ๕๖/๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ที่วางหลักเกณฑ์ไว้ว่า การออกโฉนดที่ดิน ถ้าเป็นที่ดินที่มีอาณาเขตติดต่อกับเขตกว้างหรืออยู่ในเขตที่ดินของรัฐมีระวางแผนที่รูปถ่ายทางอากาศ พนักงานเจ้าหน้าที่จะออกให้ได้ต่อเมื่อตรวจสอบกับระวางแผนที่รูปถ่ายทางอากาศฉบับที่ทำขึ้นก่อนสุดเท่าที่ทางราชการมีอยู่แล้วว่าเป็นที่ดินที่สามารถออกโฉนดที่ดินได้ และการพิจารณาออกโฉนดที่ดิน โดยการเดินสำรวจออกโฉนดที่ดินตามมาตรา ๕๘ ทวิ แห่งประมวลกฎหมายดังกล่าว พนักงานเจ้าหน้าที่จะต้องดำเนินการให้ถูกต้องตามระเบียบกฎหมายเพื่อคุ้มครองสิทธิประโยชน์ของรัฐและประชาชน การปฏิบัติงานเดินสำรวจออกโฉนดที่ดิน ปัญหาเกี่ยวกับพื้นที่เดินสำรวจออกโฉนดที่ดินเป็นปัญหาสำคัญซึ่งเกิดขึ้นมาโดยตลอด เช่น มีการเดินสำรวจเข้าไปในเขตป่าไม้หรือที่ดินของรัฐประเภทอื่นๆ ปัญหาแนวเขตที่ดินของรัฐไม่ชัดเจน ปัญหาการขีดหรือไม่ขีดเขตป่าไม้ หรือปัญหาพื้นที่ทับซ้อนต่างๆ ทำให้เกิดปัญหาข้อกฎหมาย การร้องเรียนขอความเป็นธรรม ปัญหาข้อถกเถียงระหว่างรัฐกับประชาชนว่าใครมีสิทธิดีกว่ากัน ปัญหาการออกโฉนดที่ดินในที่ดินของรัฐโดยมิชอบซึ่งเป็นเหตุให้โฉนดที่ดินต้องถูกเพิกถอนแก้ไข ทำให้เกิดความเสียหายทั้งภาครัฐและประชาชน จึงต้องใช้ความละเอียดรอบคอบในการพิจารณาออกโฉนดที่ดิน ซึ่งการตรวจสอบว่าที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีนำเดินสำรวจออกโฉนดที่ดินอยู่ในเขตป่าไม้ เขตปฏิรูปที่ดิน ความลาดชันไม่เกิน ๓๕% และเป็นที่ยึดถือ หรือไม่ นั้น ได้รับผลการตรวจสอบจากหน่วยงานที่มีหน้าที่ดูแลรักษาแล้ว

สำหรับประเด็นการเป็นที่ดินของรัฐประเภทที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินประเภทพลเมืองใช้ประโยชน์ร่วมกัน ซึ่งเป็นที่ดินต้องห้ามมิให้ออกโฉนดที่ดินตามข้อ ๑๔ (๑) ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๓ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗ นายอำเภอเมืองเชียงรายและองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ข้าวต้ม ซึ่งมีหน้าที่ดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกัน ยังมิได้พิจารณาให้เป็นที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่ราษฎรใช้ประโยชน์ร่วมกันหรือไม่ อย่างไร ประกอบกับยังไม่มีข้อยุติจากศูนย์สำรวจอุทกวิทยาที่ ๑๒ (เชียงใหม่) เรื่องการยืนยันระดับน้ำขึ้นสูงสุดว่าเป็นพื้นที่น้ำท่วมถึงหรือไม่ เพื่อประกอบการพิจารณาออกโฉนดที่ดิน ดังนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีจำเป็นต้องรอผลการตรวจสอบทั้ง ๒ ประเด็น จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดังกล่าว และรอผลการอ่าน แปลตีความภาพถ่ายทางอากาศ จากกองเทคโนโลยีทำแผนที่ กรมที่ดิน เนื่องจากเป็นพยานหลักฐานที่สำคัญในการพิจารณาออกโฉนดที่ดินตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ ทั้งนี้ ผู้ถูกฟ้องคดีได้มีหนังสือสอบถามอำเภอเมืองเชียงราย องค์การบริหารส่วนตำบลแม่ข้าวต้ม และศูนย์สำรวจอุทกวิทยาที่ ๑๒ (เชียงใหม่) อีกครั้งหนึ่งแล้ว ซึ่งอาจจะทำให้การพิจารณาดำเนินการและมีคำสั่งเกี่ยวกับเรื่องราวการขอออกโฉนดที่ดินของผู้ฟ้องคดีตามคำพิพากษาให้แล้วเสร็จภายใน ๙๐ วัน นับแต่วันที่คดีถึงที่สุดไม่เสร็จสิ้นภายในกำหนดเวลาดังกล่าวได้

/ขอให้...

ขอให้ศาลปกครองสูงสุดพิพากษากลับคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น เป็นพิพากษาว่า ผู้ถูกฟ้องคดีไม่ได้ปฏิบัติหน้าที่ในการออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีล่าช้าเกินสมควร แต่อย่างใด เนื่องจากประเด็นในเรื่องการเป็นที่ดินของรัฐอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน ประเภทพลเมืองใช้ร่วมกัน เป็นประเด็นสำคัญในการพิจารณาออกโฉนดที่ดินที่ต้องได้รับการตรวจสอบจากหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบดูแลให้ชัดเจนเสียก่อน และให้ผู้ถูกฟ้องคดีพิจารณาออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีตามระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เมื่อได้รับแจ้งผลการตรวจสอบในเรื่องที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่ราษฎรใช้ประโยชน์ร่วมกันโดยชัดเจนจากอำเภอเมืองเชียงรายและองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ข้าวต้มซึ่งมีหน้าที่ดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกันแล้วและได้รับแจ้งผลการตรวจสอบจากศูนย์สำรวจอุทกวิทยาที่ ๑๒ (เชียงใหม่) ในเรื่องการยืนยันระดับน้ำขึ้นสูงสุดว่าเป็นพื้นที่น้ำท่วมถึงหรือไม่ รวมทั้งได้รับแจ้งผลการอ่าน แพล ตีความภาพถ่ายทางอากาศ จากกองเทคโนโลยีทำแผนที่ กรมที่ดิน แล้ว

ผู้ฟ้องคดีแก้อุทธรณ์ว่า การที่ผู้ถูกฟ้องคดีอุทธรณ์ว่า ผู้ถูกฟ้องคดีได้มีหนังสือแจ้งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการตรวจสอบให้แน่ชัดว่า พื้นที่ที่มีการร้องเรียนเป็นที่ดินของรัฐประเภทอื่นหรือไม่ เพื่อให้เกิดความรอบคอบและถูกต้องชัดเจนตามมติของคณะอนุกรรมการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ จังหวัดเชียงราย (กปร. จังหวัดเชียงราย) นั้น ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำขอเดินสำรวจเพื่อออกโฉนดที่ดินต่อศูนย์อำนวยการเดินสำรวจออกโฉนดที่ดินจังหวัดพะเยา - เชียงราย - น่าน ของผู้ถูกฟ้องคดี และเจ้าพนักงานได้ทำการสำรวจปักหลักหมายเขตและสอบสวนกรรมสิทธิ์ที่ดินพร้อมกับจัดทำใบไตสวนไว้ตั้งแต่วันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๕๑ แต่ผู้ถูกฟ้องคดีกลับปล่อยเวลาให้ล่วงเลยมานานกว่า ๔ ปี จึงได้ยื่นหนังสือสอบถามไปยังหน่วยงานผู้มีหน้าที่ดูแลรักษาที่ดินของรัฐประเภทต่างๆ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๖ โดยไม่ปรากฏว่า ผู้ถูกฟ้องคดีได้ติดตามผลการสอบถามดังกล่าวแต่อย่างใด จนกระทั่งเมื่อผู้ฟ้องคดีได้นำคดีมาฟ้องต่อศาลแล้ว ผู้ถูกฟ้องคดีจึงได้มีหนังสือสอบถามความคืบหน้าไปยังหน่วยงานผู้มีหน้าที่ดูแลรักษาที่ดินของรัฐประเภทต่างๆ อีกครั้งหนึ่งเมื่อวันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๖๑ ซึ่งห่างจากวันที่ผู้ถูกฟ้องคดีได้มีหนังสือสอบถามไปยังหน่วยงานต่างๆ ผู้มีหน้าที่ดูแลรักษาที่ดินของรัฐเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๖ ถึง ๕ ปี เช่นนี้ย่อมแสดงให้เห็นได้ชัดแล้วว่า ผู้ถูกฟ้องคดีปล่อยปละละเลยมิได้ปฏิบัติหน้าที่อย่างจริงจัง และมีได้ให้ความสำคัญกับราษฎรที่ได้ยื่นคำขอเดินสำรวจออกโฉนดที่ดินตามประกาศของกรมที่ดินแต่ประการใด

ส่วนกรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดีอุทธรณ์ว่า จังหวัดเชียงรายไม่มีผู้เชี่ยวชาญในด้านการอ่าน แพล ตีความภาพถ่ายทางอากาศ นั้น ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า กรมที่ดินซึ่งเป็นหน่วยงานต้นสังกัดของผู้ถูกฟ้องคดีมีอำนาจหน้าที่เดินสำรวจออกโฉนดที่ดินให้แก่ราษฎรมาเป็นเวลานานกว่า

/๕๐ ปี...

๕๐ ปี แล้ว จึงไม่มีเหตุผลอันใดที่ผู้ถูกฟ้องคดีจะอ้างว่าไม่มีผู้เชี่ยวชาญในด้านการอ่าน แปล ตีความ ภาพถ่ายทางอากาศแต่อย่างใด อีกทั้ง ผู้ถูกฟ้องคดีก็ไม่เคยแจ้งปัญหาดังกล่าวแก่ ผู้ฟ้องคดีอีกด้วย และไม่ปรากฏว่าจนกระทั่งปัจจุบันนี้ผู้ถูกฟ้องคดีได้ดำเนินการแก้ไขเหตุขัดข้อง ดังกล่าวอย่างไรด้วย ดังนั้น อุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีจึงฟังไม่ขึ้น

ส่วนที่ผู้ถูกฟ้องคดีอุทธรณ์ว่า ผู้ถูกฟ้องคดีมิได้เพิกเฉยหรือพิจารณาออกโฉนดที่ดิน ให้แก่ผู้ฟ้องคดีล่าช้าเกินสมควร แต่ผู้ถูกฟ้องคดีจำเป็นต้องรอผลการตรวจสอบจากนายอำเภอ เมืองเชียงรายและองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ข้าวต้ม และรอผลการอ่าน แปล ตีความภาพถ่าย ทางอากาศ จากกองเทคโนโลยีทำแผนที่ กรมที่ดิน อีกทั้ง ยังไม่มีข้อยุติเรื่องการยื่นยันระดับน้ำ ขึ้นสูงสุดว่าเป็นพื้นที่น้ำท่วมถึงหรือไม่ จากศูนย์สำรวจอุทกวิทยาที่ ๑๒ (เชียงใหม่) ซึ่งอาจทำให้ การออกโฉนดที่ดินไม่แล้วเสร็จภายใน ๙๐ วัน นับแต่วันที่คดีถึงที่สุด จึงขอให้ศาลปกครองสูงสุด พิจารณากลับคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น นั้น ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า ข้อเท็จจริงปรากฏอยู่ใน ใบไต่สวนตามเอกสารท้ายคำฟ้องหมายเลข ๒ แล้วว่า เจ้าพนักงานได้ทำการสำรวจปักหลัก หมายเขตและสอบสวนกรรมสิทธิ์ที่ดินเมื่อวันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๕๑ พร้อมกับได้ปิดประกาศ ใบไต่สวนดังกล่าว ตั้งแต่วันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๕๑ แต่จนกระทั่งถึงวันฟ้องคดีนี้ (วันที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๕๙) นับเป็นเวลานานถึง ๘ ปี แล้ว ผู้ถูกฟ้องคดีก็ยังมีได้ออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดี แต่อย่างใดทั้งสิ้น ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า การเดินสำรวจออกโฉนดที่ดินเป็นวิธีการออกโฉนดที่ดิน ให้แก่ราษฎรประเภทหนึ่ง ซึ่งได้มีการดำเนินการมาก่อนประมวลกฎหมายที่ดินมีผลใช้บังคับ ในปี พ.ศ. ๒๔๙๗ แล้ว และประมวลกฎหมายที่ดินบัญญัติเกี่ยวกับการเดินสำรวจออกโฉนดที่ดิน ไว้ในมาตรา ๕๘ และมาตรา ๕๘ ทวิ โดยกรมที่ดินซึ่งเป็นหน่วยงานต้นสังกัดของผู้ถูกฟ้องคดี เท่านั้นที่มีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับการเดินสำรวจออกโฉนดที่ดินให้แก่ ราษฎร อีกทั้ง กรมที่ดินหน่วยงานต้นสังกัดของผู้ถูกฟ้องคดีเท่านั้นที่มีบุคลากรผู้มีความรู้และ ความชำนาญพิเศษในการที่จะพิจารณาว่า ที่ดินแปลงใดเป็นที่ดินที่ต้องห้ามมิให้ออกโฉนดที่ดิน หรือเอกสารสิทธิอื่นใดให้แก่ราษฎรบ้าง เพราะผู้ฟ้องคดี (ที่ถูกคือ ผู้ถูกฟ้องคดี) ได้ปฏิบัติหน้าที่ ดังกล่าวมานานกว่า ๖๐ ปี แล้ว ผู้ถูกฟ้องคดีย่อมมีข้อมูลเกี่ยวกับสภาพที่ดินทั้งหมดทั่วประเทศ อยู่ก่อนแล้วว่า ที่ดินบริเวณใดของประเทศบ้างที่เป็นที่ดินซึ่งต้องห้ามมิให้ออกโฉนดที่ดินและ/ หรือเอกสารสิทธิอื่นใด ดังนั้น การเดินสำรวจออกโฉนดที่ดินตามคำฟ้องของผู้ฟ้องคดี ผู้ถูกฟ้องคดีจึงมีหน้าที่เพียงทำการสำรวจปักหลักหมายเขตและสอบสวนกรรมสิทธิ์ที่ดิน พร้อมกับจัดทำใบไต่สวน และปิดประกาศเพื่อรอว่าจะมีผู้คัดค้านภายในกำหนดหรือไม่เท่านั้น และเมื่อไม่ปรากฏว่ามีผู้คัดค้านและ/หรือการขอออกโฉนดที่ดินตามคำขอของผู้ฟ้องคดีไม่มี ผลกระทบถึงเจ้าของที่ดินข้างเคียงแปลงใดแล้ว ผู้ถูกฟ้องคดีย่อมมีหน้าที่ที่จะต้องออกโฉนดที่ดิน ให้แก่ผู้ฟ้องคดีได้ อุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีจึงฟังไม่ขึ้น

/ผู้ถูกฟ้องคดี...

ผู้ถูกฟ้องคดียื่นคำชี้แจง ลงวันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๖๒ ต่อศาลปกครองสูงสุดในทำนองเดียวกันกับคำอุทธรณ์ และชี้แจงเพิ่มเติมว่า กรมที่ดินได้มีหนังสือ ที่ มท ๐๕๑๖.๔/๙๓๑๗ ลงวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๖๒ แจ้งว่า ได้ดำเนินการอ่าน แปล ตีความภาพถ่ายทางอากาศ พื้นที่ที่มีการนำเดินสำรวจออกโฉนดที่ดินบริเวณแผนที่มาตราส่วน ๑ : ๔,๐๐๐ ระบุหมายเลข ๔๙๔๙ II ๐๔๒๐ และ ๔๙๔๙ II ๐๔๒๒ โดยอ่าน แปล ตีความภาพถ่ายทางอากาศ จากภาพถ่ายทางอากาศโครงการ WWS ปี พ.ศ. ๒๕๕๗ ซึ่งเป็นปีที่มีการบินถ่ายภาพเป็นครั้งแรกในบริเวณดังกล่าว และภาพถ่ายทางอากาศโครงการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (MOAC) ปี พ.ศ. ๒๕๕๕ เนื่องจากเป็นภาพถ่ายที่มีการบินถ่ายภาพล่าสุดก่อนการนำเดินสำรวจเพื่อออกโฉนดที่ดิน ในปี พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีได้ตรวจสอบรายงานผลการอ่าน แปล ตีความภาพถ่ายทางอากาศ ของกรมที่ดิน ในบริเวณที่มีการนำเดินสำรวจออกโฉนดที่ดินในพื้นที่ตำบลแม่ข้าวต้ม อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย ระบุหมายเลข ๔๙๔๙ II ๐๔๒๐ และ ๔๙๔๙ II ๐๔๒๒ ในบริเวณพื้นที่ของผู้ฟ้องคดี แปลงที่ ๑๒ เลขที่ดิน ๑๔๙ หน้าสำรวจ ๓๕๘๒ ระบุหมายเลข ๔๙๔๙ II ๐๔๒๐ และ ๔๙๔๙ II ๐๔๒๒ ในปี พ.ศ. ๒๕๕๗ พื้นที่เกือบทั้งหมดของแปลงที่ดินปรากฏเป็นป่าผลัดใบ (F๒) และด้านทิศตะวันออกเฉียงเหนือปรากฏเป็นการเพาะปลูกพืชไร่ (A๒) และในปี พ.ศ. ๒๕๕๕ พื้นที่ส่วนใหญ่ของแปลงที่ดินปรากฏเป็นทุ่งหญ้าธรรมชาติ/ไม้พุ่ม (M๑) ทางด้านทิศตะวันออกปรากฏการเพาะปลูกพืชไร่ (A๒) และไม้ผล (A๔) ทางด้านทิศตะวันออกเฉียงเหนือปรากฏเป็นป่าผลัดใบ (F๒) และทางด้านทิศใต้ปรากฏเส้นทางแนวเหนือ - ใต้ ทั้งนี้ จากการตรวจสอบรายงานผลการอ่าน แปล ตีความภาพถ่ายทางอากาศดังกล่าวข้างต้นปรากฏพื้นที่ที่ขอออกโฉนดที่ดินเดิมส่วนใหญ่เป็นป่าผลัดใบ (F๒) ทุ่งหญ้าธรรมชาติ/ไม้พุ่ม (M๑) อันเป็นที่ดินของรัฐและเป็นทรัพย์สินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน ตามมาตรา ๑๓๐๔ (๒) แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ต้องห้ามมิให้นำมาออกโฉนดที่ดิน และมีพื้นที่เพียงบางส่วนเท่านั้นที่เป็นพื้นที่มีการครอบครองทำประโยชน์ปลูกพืชไร่ แต่ปัจจุบันพื้นที่บริเวณดังกล่าวส่วนใหญ่กลับมีการครอบครองทำประโยชน์ปลูกไม้ผลเต็มพื้นที่แล้ว กรณีจึงมีเหตุอันควรสงสัยว่าปัจจุบันพื้นที่บริเวณดังกล่าวยังคงมีสภาพของการเป็นที่ดินของรัฐอยู่หรือไม่

คดีนี้ศาลปกครองสูงสุดไม่จัดให้มีการนั่งพิจารณาคดี คู่กรณีไม่ได้ยื่นคำแถลงเป็นหนังสือ และไม่ได้แจ้งความประสงค์ให้ศาลจัดให้มีการนั่งพิจารณาคดี โดยได้รับฟังสรุปข้อเท็จจริงของตุลาการเจ้าของสำนวน และคำชี้แจงด้วยวาจาประกอบคำแถลงการณ์เป็นหนังสือของตุลาการผู้แถลงคดี

/ศาลปกครองสูงสุด...

ศาลปกครองสูงสุดได้ตรวจพิจารณาพยานหลักฐานในคำฟ้อง คำให้การ คำคัดค้านคำให้การ คำให้การเพิ่มเติม คำอุทธรณ์ และคำแก้อุทธรณ์แล้ว

ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๓๘ กรมที่ดินมีแผนงานจัดที่ดินให้แก่ราษฎรในจังหวัดเชียงราย จึงให้จังหวัดเชียงรายคัดเลือกที่ดินที่มีลักษณะตามหมวด ๒ ของระเบียบว่าด้วยการจัดที่ดินเพื่อประชาชน ลงวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๓๘ และไม่อยู่ในเขตปฏิรูปที่ดิน ซึ่งอำเภอเมืองเชียงรายได้เสนอโครงการจัดที่ดินแปลงเล็กในท้องที่ตำบลต่างๆ รวมทั้งในตำบลแม่ข้าวต้ม อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย ด้วย และคณะกรรมการคัดเลือกที่ดินประจำจังหวัดเชียงรายได้อนุมัติให้ดำเนินการจัดที่ดินในท้องที่อำเภอเมืองเชียงรายให้แก่ราษฎรได้ตามที่เสนอ โดยเมื่อวันที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๔๐ ได้มีการออกหลักฐานใบจอง (น.ส. ๒) ให้แก่ผู้ได้รับคัดเลือกให้เข้าทำประโยชน์ในที่ดินของรัฐจำนวน ๒๑ แปลง ซึ่งนายบุญธรรม ใจสรวง ได้รับใบจอง (น.ส. ๒) เลขที่ ๒๑๒ และนายสมชาย ชูชื่น ได้รับใบจอง (น.ส. ๒) เลขที่ ๒๒๘ หมู่ที่ ๘ ตำบลแม่ข้าวต้ม อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย ตามลำดับ ทั้งนี้ ก่อนที่กรมที่ดินจะมีโครงการเดินสำรวจออกโฉนดที่ดินในท้องที่อำเภอเมืองเชียงราย ฯลฯ จังหวัดเชียงราย ผู้ถูกฟ้องคดีได้เคยตรวจสอบข้อเท็จจริงกรณีมีผู้ร้องเรียนว่าที่ดินบริเวณหมู่ที่ ๘ ตำบลแม่ข้าวต้ม อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย มีการประกาศเป็นพื้นที่ป่าไม้ถาวร เป็นป่าชุมชน ที่ดินมีลักษณะเป็นภูเขาและความลาดชันเกิน ๓๕% โดยผู้ถูกฟ้องคดีได้เคยมีหนังสือ ที่ ชร ๐๐๑๙.๕/๑๗๕๗๔ ลงวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๔๘ แจ้งสถานีพัฒนาที่ดินเชียงราย ให้ตรวจสอบแนวเขตป่าไม้ถาวร และความลาดชัน ๓๕% ของที่ดินบริเวณหมู่ที่ ๘ ตำบลแม่ข้าวต้ม อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย และสถานีพัฒนาที่ดินเชียงรายได้มีหนังสือ ที่ กษ ๐๘๑๔.๐๘/๔๐ ลงวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๔๘ แจ้งผลการตรวจสอบแนวเขตป่าไม้ถาวร และพื้นที่ลาดชันบริเวณที่ดินดังกล่าวว่า พื้นที่ที่ขอให้ตรวจสอบอยู่นอกเขตป่า ซึ่งยังไม่เคยสำรวจจำแนกประเภทที่ดินมาก่อนตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๐๔ และเป็นพื้นที่ที่มีความลาดชันเกิน ๓๕% อยู่ในเขตเขา และไม่ถึง ๓๕% อยู่ในเขตเขาและนอกเขตเขา หลังจากนั้น นายบุญธรรมและนายสมชายได้ขายและส่งมอบการครอบครองที่ดินตามหลักฐานใบจองให้แก่ผู้ฟ้องคดีเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๐ ต่อมา ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๑ กรมที่ดินได้จัดโครงการเดินสำรวจออกโฉนดที่ดินในท้องที่อำเภอเมืองเชียงราย ฯลฯ จังหวัดเชียงราย ผู้ฟ้องคดีจึงยื่นคำขอเดินสำรวจออกโฉนดที่ดิน และผู้ฟ้องคดีโดยนายวันชัย ฉุยกลัด ผู้รับมอบอำนาจจากผู้ฟ้องคดี ได้นำพนักงานเจ้าหน้าที่ทำการสำรวจรังวัดเพื่อออกโฉนดที่ดินในที่ดินพิพาทตามใบไต่สวนเมื่อวันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๕๑ ผลการรังวัดได้เนื้อที่จำนวน ๒๒ ไร่ ๒ งาน ๗๖ ตารางวา โดยผู้นำทำการสำรวจได้ให้ถ้อยคำต่อพนักงานเจ้าหน้าที่เมื่อวันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๕๑ ว่า ได้ซื้อที่ดินพิพาทมาจากนายบุญธรรมและนายสมชายเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๐ ซึ่งนายบุญธรรม

/และนายสมชาย...

และนายสมชายได้ครอบครองทำประโยชน์มาก่อนปี พ.ศ. ๒๕๔๐ เป็นการครอบครอง
ทำประโยชน์ตลอดมา โดยเป็นการได้มาภายหลังประมวลกฎหมายที่ดินใช้บังคับ ซึ่งห้ามโอน
ตามมาตรา ๕๘ ทวิ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ที่ดินทำประโยชน์เป็นไร่ข้าวโพดเต็มทั้งแปลง
ที่ดินข้างเคียงด้านทิศตะวันออกจดทางสาธารณประโยชน์ ด้านทิศตะวันตก ด้านทิศเหนือ
และด้านทิศใต้จดที่มีการครอบครอง และนายอำเภอเมืองเชียงรายโดยนายอรุณ ชาวลีแสน
ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๘ ไปร่วมตรวจพิสูจน์ที่ดินและได้รับรองว่าไม่เป็นที่หลวงหวงห้าม ที่เขา ที่ภูเขา
หรือที่สาธารณประโยชน์แต่อย่างใด พนักงานเจ้าหน้าที่ได้จัดทำโฉนดที่ดินไว้เรียบร้อยแล้ว
เป็นโฉนดที่ดินเลขที่ ๑๑๑๔๘๘ ระบุว่าหมายเลข ๔๙๔๙ II ๐๔๒๐ และ ๔๙๔๙ II ๐๔๒๒
เลขที่ดิน ๑๔๙ หน้าสำรวจ ๓๕๘๒ ตำบลแม่ข้าวต้ม อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย
และศูนย์อำนวยการเดินสำรวจออกโฉนดที่ดินจังหวัดพะเยา - เชียงราย - น่าน ได้มีประกาศ
ลงวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๕๑ เรื่อง แจกโฉนดที่ดิน ตำบลแม่ข้าวต้ม อำเภอเมืองเชียงราย
จังหวัดเชียงราย จำนวน ๑๔ ราย ตามบัญชีแนบท้าย โดยในลำดับที่ ๙ มีชื่อผู้ฟ้องคดีเป็น
ผู้นำรังวัด หน้าสำรวจ ๓๕๘๒ โฉนดที่ดินเลขที่ ๑๑๑๔๘๘ หลักฐานเดิมใบจองเลขที่ ๒๑๒
และเลขที่ ๒๒๘ โดยให้ผู้ที่คัดค้านยื่นคำคัดค้านต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ภายใน ๓๐ วัน นับแต่
วันที่ประกาศ เมื่อครบกำหนดเวลา ๓๐ วัน ตามประกาศ ไม่ปรากฏว่ามีผู้ใดคัดค้าน แต่ยังไม่ทัน
ได้ออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีโดยอยู่ในขั้นตอนเจ้าพนักงานที่ดินลงนามในโฉนดที่ดิน
ระยะเวลาการปฏิบัติงานตามโครงการเดินสำรวจออกโฉนดที่ดินได้สิ้นสุดลง และเมื่อวันที่ ๑๓
พฤศจิกายน ๒๕๕๑ ผู้อำนวยการศูนย์อำนวยการเดินสำรวจฯ ได้ส่งมอบงานตามโครงการ
เดินสำรวจออกโฉนดที่ดิน และการออกโฉนดที่ดินโดยการเปลี่ยน น.ส. ๓ ก. เป็นโฉนดที่ดิน
พร้อมเรื่องที่มีปัญหาสำคัญควรรายงานหรือต้องพิจารณาสอบสวนและดำเนินการเพิ่มเติม
ให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดี ซึ่งปรากฏตามบัญชีเรื่องที่มีปัญหาสำคัญควรรายงานหรือต้องพิจารณา
สอบสวนและดำเนินการเพิ่มเติมว่ามีเรื่องราวการออกโฉนดที่ดินของผู้ฟ้องคดีรวมอยู่ด้วย
ต่อมา ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงรายได้มีคำสั่ง ที่ ๑๖๙๒/๒๕๕๒ ลงวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๕๒
เรื่อง ให้บุคคลขาดสิทธิในที่ดิน และจำหน่ายใบจองออกจากทะเบียนที่ดิน ให้นายบุญธรรมและ
นายสมชายออกจากที่ดินและขาดสิทธิในที่ดินตามหลักฐานใบจอง (น.ส. ๒) เลขที่ ๒๑๒ และ
เลขที่ ๒๒๘ หมู่ที่ ๘ ตำบลแม่ข้าวต้ม อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย ตามลำดับ และ
ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการจำหน่ายใบจองตามระเบียบกรมที่ดิน ว่าด้วยการเพิกถอนและ
จำหน่ายใบจองออกจากทะเบียนที่ดิน พ.ศ. ๒๕๒๗ หมวด ๓ เนื่องจากพนักงานเจ้าหน้าที่
ได้สอบสวนแล้วปรากฏว่า นายบุญธรรมและนายสมชายผู้ได้รับอนุญาตให้จับจองที่ดินดังกล่าว
ตามหลักฐานใบจอง (น.ส. ๒) ผ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามระเบียบว่าด้วยการจัดที่ดินเพื่อประชาชน
ลงวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๔๘ มีเจตนาละทิ้งการครอบครอง ได้ขายและส่งมอบที่ดินดังกล่าว

/ให้บุคคลอื่น...

ให้บุคคลอื่นเข้าครอบครองทำประโยชน์แทน ในการนี้ ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงรายได้แจ้งสิทธิ
 อุทธรณ์แก่บุคคลที่ถูกสั่งให้ขาดสิทธิในที่ดินว่า มีสิทธิอุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย
 ภายในกำหนด ๓๐ วัน นับแต่วันได้รับคำสั่งตามนัยมาตรา ๓๒ วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน
 แต่ไม่ปรากฏว่า นายบุญธรรมและนายสมชายได้อุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวของผู้ว่าราชการ
 จังหวัดเชียงรายแต่อย่างใด ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีได้มีหนังสือ ที่ ขร ๐๐๑๙.๒/๑๔๖๑๔ ลงวันที่
 ๖ สิงหาคม ๒๕๕๒ แจ้งให้สถานีพัฒนาที่ดินเชียงรายตรวจสอบแนวเขตป่าไม้ถาวรและ
 ความลาดชัน ๓๕% ที่ดินบริเวณหมู่ที่ ๘ ตำบลแม่ข้าวต้ม อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย
 บริเวณที่ดินที่มีผู้นำสำรวจจำนวน ๑๔ ราย ดังกล่าว ตามที่หมายตำแหน่งในแผนที่มาตราส่วน
 ๑ : ๕๐,๐๐๐ เพื่อนำไปประกอบการพิจารณาออกโฉนดที่ดิน ซึ่งสถานีพัฒนาที่ดินเชียงราย
 ได้มีหนังสือ ที่ กษ ๐๘๑๔.๐๘/๒๙ ลงวันที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๕๓ แจ้งผลการตรวจสอบ
 แนวเขตป่าไม้ถาวร และพื้นที่ลาดชัน ในบริเวณที่ดินส่วนที่ผู้ฟ้องคดีนำเดินสำรวจว่า ที่ดิน
 ของผู้ฟ้องคดี แปลงเลขที่ดิน ๑๔๙ ถ้าหมายตำแหน่งในแผนที่มาตราส่วน ๑ : ๕๐,๐๐๐
 ถูกต้อง พื้นที่ดังกล่าวไม่สามารถตรวจสอบได้ เนื่องจากตำแหน่งที่หมายมาในแผนที่มาตราส่วน
 ๑ : ๕๐,๐๐๐ ไม่ตรงกับตำแหน่งข้อมูลในแผนที่ระวาง ๑ : ๔,๐๐๐

นอกจากนี้ ที่ดินบริเวณที่มีผู้นำเดินสำรวจออกโฉนดที่ดินดังกล่าว ได้มีราษฎร
 บ้านห้วยอัม หมู่ที่ ๘ ตำบลแม่ข้าวต้ม อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย ร้องเรียนไปยัง
 ประธานสมาคมคุ้มครองสิทธิผู้บริโภคเกี่ยวกับการบุกรุกพื้นที่ป่าซึ่งน่าจะเชื่อว่าการออกเอกสาร
 สิทธิโดยมิชอบ ประธานสมาคมคุ้มครองสิทธิผู้บริโภคจึงร้องเรียนไปยังคณะกรรมการป้องกัน
 และปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (ป.ป.ท.) ซึ่ง ป.ป.ท. ได้ตรวจสอบเบื้องต้นแล้วพบว่า
 มีบุคคลได้เข้าไปยึดถือครอบครองที่ดินของรัฐ ป่า ตามที่ร้องเรียน จึงได้มีหนังสือแจ้ง
 จังหวัดเชียงรายและอธิบดีกรมป่าไม้เพื่อพิจารณาดำเนินคดีกับผู้กระทำผิดต่อไป พร้อมทั้ง
 ได้รายงานผลให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมทราบ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม
 จึงมีบัญชาให้แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อทำการตรวจสอบขยายผลจากข้อมูลที่ ป.ป.ท. ได้รายงาน
 ให้ทราบ คณะทำงานได้ตรวจสอบข้อเท็จจริงแล้วได้ความว่า ที่ดินแปลงที่เกิดเหตุเดิมชาวบ้าน
 ใช้เป็นทุ่งเลี้ยงสัตว์และทำประโยชน์ร่วมกัน สภาพที่ดินมีลักษณะเป็นที่ราบเชิงเขาสลับกับที่เข
 อยู่ติดลำน้ำกก น้ำท่วมถึงได้จนเกิดเป็นที่อกริมตลิ่ง เนื้อที่รวมทั้งหมด ๑,๔๐๐ ไร่ เป็นที่ราบ
 ประมาณ ๔๐๐ ไร่ และที่เขาระมาณ ๘๐๐ ไร่ บริเวณบนเขายังมีสภาพเป็นป่า ไม่มีการ
 ทำประโยชน์ ไม่อยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติและเขตปฏิรูปที่ดิน ยังไม่ได้ขึ้นทะเบียนเป็น
 ที่สาธารณประโยชน์ ในปี พ.ศ. ๒๕๔๐ พื้นที่บางส่วนมีการออกใบจองจำนวน ๒๑ แปลง
 รวมเนื้อที่ประมาณ ๘๔๔ ไร่ ต่อมา นายนิติพน นิติภูมิเวชสกุล และเครือญาติ ได้ไปซื้อที่ดิน
 บริเวณดังกล่าวจากชาวบ้าน ในขณะที่เดียวกันมีโครงการเดินสำรวจออกโฉนดที่ดินในพื้นที่ดังกล่าว

/และได้มี...

และได้มีการดำเนินการเพื่อออกโฉนดที่ดินโดยไม่มีหลักฐานที่ดินเดิมให้จำนวน ๑๔ แปลง ในที่ดินที่มีการออกใบจองจำนวน ๑๒ แปลง ที่ได้มีการซื้อขายกันดังกล่าว ซึ่งพื้นที่ดินตามโฉนดที่ดินไม่ได้รวมที่เขา ปัจจุบันยังอยู่ระหว่างการพิจารณา คณะทำงานเห็นว่า การเดินสำรวจออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ที่ได้รับโอนการครอบครองที่ดินตามใบจองโดยไม่ถูกต้องตามกฎหมายเป็นการดำเนินการที่ขัดต่อประมวลกฎหมายที่ดิน และระเบียบว่าด้วยการจัดที่ดินเพื่อประชาชน ลงวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๔๘ คณะทำงานจึงเสนอความเห็นต่อรองปลัดกระทรวงยุติธรรม ให้แจ้งผลการพิจารณาดังกล่าวให้ผู้ถูกฟ้องคดี ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงราย อธิบดีกรมป่าไม้ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตรวจสอบพิจารณาดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ต่อไป นอกจากนี้ ควรมีหนังสือแจ้งอธิบดีกรมเจ้าท่า และนายอำเภอเมืองเชียงราย เพื่อส่งเจ้าหน้าที่ไปทำการสำรวจพื้นที่งอกริมแม่น้ำกก บริเวณหมู่ที่ ๘ ตำบลแม่ข้าวต้ม อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย เพื่อป้องกันการยึดถือครอบครองหรือการออกเอกสารสิทธิทับที่ดินของรัฐ ทั้งนี้ ปรากฏตามหนังสือกระทรวงยุติธรรม ลงวันที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๕๓ และหนังสือกรมสอบสวนคดีพิเศษ ที่ ยธ (ชช.๓) ๐๘๐๐/๐๒๒๕ ลงวันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๕๓ ต่อมา ได้มีการนำเรื่องดังกล่าวเสนอคณะอนุกรรมการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ จังหวัดเชียงราย (กปร. จังหวัดเชียงราย) พิจารณา ซึ่ง กปร. จังหวัดเชียงราย ในการประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๕๖ เมื่อวันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๕๖ มีมติให้สำนักงานที่ดินจังหวัดเชียงรายดำเนินการตรวจสอบให้แน่ชัดว่า พื้นที่ที่มีการร้องเรียนเป็นที่ดินของรัฐประเภทอื่นหรือไม่ เพื่อให้เกิดความรอบคอบและถูกต้องชัดเจน หากผลการตรวจสอบปรากฏว่าไม่ใช่ที่ดินของรัฐประเภทหนึ่งประเภทใดแล้ว ให้สำนักงานที่ดินจังหวัดเชียงรายดำเนินการตามประมวลกฎหมายที่ดินในส่วนที่เกี่ยวข้องตามอำนาจหน้าที่ให้ครบถ้วนต่อไป

ผู้ถูกฟ้องคดีจึงได้ดำเนินการดังนี้

(๑) มีหนังสือ ที่ ขร ๐๐๒๐.๒/๒๑๑๔๔ ลงวันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๕๖ แจ้งธนารักษ์พื้นที่เชียงราย เพื่อตรวจสอบว่า ที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีนำเดินสำรวจออกโฉนดที่ดินเป็นที่สงวนหวงห้ามของรัฐ หรือเป็นที่สาธารณสมบัติของแผ่นดินที่ธนารักษ์ได้ขึ้นทะเบียนไว้หรือไม่ประการใด ซึ่งสำนักงานธนารักษ์พื้นที่เชียงรายได้มีหนังสือ ที่ กค ๐๓๐๗.๔๔/๒๐๑๕ ลงวันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๕๖ แจ้งผู้ถูกฟ้องคดีว่า ดำเนินการตรวจสอบแล้ว ไม่ปรากฏหลักฐานว่าที่ดินที่ขอให้ตรวจสอบได้ขึ้นทะเบียนเป็นที่ราชพัสดุแต่อย่างใด

(๒) มีหนังสือ ที่ ขร ๐๐๒๐.๒/๒๑๑๓๖ ลงวันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๕๖ แจ้งผู้อำนวยการสำนักงานเจ้าท่าภูมิภาคสาขาเชียงรายเพื่อตรวจสอบและพิจารณาว่า ตำแหน่งที่ดินบริเวณดังกล่าวเป็นที่ชายตลิ่งหรือแม่น้ำกกหรือไม่ อย่างไร ซึ่งสำนักงานเจ้าท่าภูมิภาค

/สาขาเชียงราย...

สาขาเชียงรายได้มีหนังสือ ที่ คค ๐๓๐๗.๔/๗๑๔ ลงวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ แจ้งผู้ถูกฟ้องคดีว่า ดำเนินการตรวจสอบแล้ว แต่ไม่ปรากฏหลักเขตที่ดินที่เป็นการระบุแนวเขตที่ดินที่ผู้ขอเอาดินสำรวจออกโฉนดที่ดิน และเพื่อให้เป็นที่แน่ชัด จึงขอให้สำนักงานที่ดินจังหวัดเชียงรายประสานผู้ขอให้จัดทำค่าระดับพื้นที่บริเวณพื้นที่ที่นำดินสำรวจออกโฉนดที่ดินเปรียบเทียบกับค่าระดับน้ำของศูนย์อุทกวิทยาจังหวัดเชียงรายย้อนหลัง ๑๐ ปี นำไปแสดงเพื่อยืนยันระดับน้ำขึ้นสูงสุดว่าเป็นพื้นที่น้ำท่วมถึงหรือไม่ เพื่อประกอบการพิจารณา นอกจากนี้ สำนักงานเจ้าท่าภูมิภาคสาขาเชียงรายแจ้งด้วยว่า สำหรับที่ดินเลขที่ดิน ๑๔๓ เลขที่ดิน ๑๔๔ และเลขที่ดิน ๑๔๖ หากพิจารณาจากสำเนาแผนที่ตรวจสอบการจำแนกประเภทที่ดินของสำนักเทคโนโลยีการสำรวจและทำแผนที่ กรมพัฒนาที่ดิน ประกอบกับระวางภาพถ่ายทางอากาศของกรมที่ดิน พบว่ามีแนวเขตเหลื่อมล้ำแม่น้ำกกอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ประโยชน์ร่วมกัน หากแม่น้ำมีการเปลี่ยนแปลงสภาพเป็นพื้นที่น้ำท่วมไม่ถึง ก็ยังคงเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินเช่นเดิม ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีได้มีหนังสือ ที่ ขร ๐๐๒๐.๒/๑๙๐๙๒ ลงวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๕๙ ถึงหัวหน้าศูนย์สำรวจอุทกวิทยาที่ ๕ (เชียงราย) ขอให้ตรวจสอบสภาพที่ดินพิพาท ให้นัดหมายเวลาและสถานที่กับเจ้าของที่ดินพร้อมกับแจ้งที่อยู่ของเจ้าของที่ดินให้ทราบ โดยเจ้าของที่ดินเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการตรวจพิสูจน์ และขอให้แจ้งผลการตรวจสอบให้ผู้ถูกฟ้องคดีทราบด้วย ซึ่งศูนย์สำรวจอุทกวิทยาที่ ๕ (เชียงราย) ได้ส่งเรื่องต่อไปให้ศูนย์สำรวจอุทกวิทยาที่ ๑๒ (เชียงใหม่) พิจารณาดำเนินการต่อไป แต่ไม่ปรากฏหลักฐานว่า ศูนย์สำรวจอุทกวิทยาที่ ๑๒ (เชียงใหม่) ได้ดำเนินการแล้วหรือไม่ ผลเป็นประการใด

(๓) มีหนังสือ ที่ ขร ๐๐๒๐.๒/๒๑๑๓๗ ลงวันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๕๖ แจ้งนายอำเภอเมืองเชียงราย ในฐานะเป็นผู้ดูแลรักษาที่ดินสาธารณประโยชน์ เพื่อตรวจสอบว่า ตำแหน่งที่ดินที่ผู้ขอได้นำพนักงานเจ้าหน้าที่เดินสำรวจเพื่อออกโฉนดที่ดินบริเวณดังกล่าวเป็นที่สงวนหวงห้ามของรัฐหรือเป็นที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินประเภทประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกันหรือไม่ อย่างไร และให้แจ้งผลการดำเนินการให้ผู้ถูกฟ้องคดีทราบ อำเภอเมืองเชียงรายได้มีหนังสือ ที่ ขร ๐๑๑๘.๑/๔๘๗๙ ลงวันที่ ๓ กันยายน ๒๕๕๖ ขอความร่วมมือให้ผู้ถูกฟ้องคดีมอบหมายเจ้าหน้าที่ร่วมรังวัดตรวจสอบในวันที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๕๖ สำนักงานที่ดินจังหวัดเชียงรายได้มอบหมายให้นายกฤษฎา วงศ์แก้ว ตำแหน่งนายช่างรังวัดชำนาญงาน ออกไปร่วมตรวจสอบ ได้รับรายงานเมื่อวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๖ ว่า ได้ออกไปร่วมตรวจสอบตำแหน่งที่ดินกับตัวแทนนายอำเภอเมืองเชียงราย ตัวแทนนายกองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ข้าวต้ม ตัวแทนหัวหน้าสถานีพัฒนาที่ดินเชียงราย ผู้ใหญ่บ้านบ้านห้วยอัม หมู่ที่ ๘ ตำบลแม่ข้าวต้ม และชาวบ้านบ้านห้วยอัม หมู่ที่ ๘ ตำบลแม่ข้าวต้ม แล้วมีมติให้ผู้ใหญ่บ้านนำเรื่องเข้าประชุมประชาคมหมู่บ้านประจำเดือนก่อน แล้วสรุปข้อเท็จจริงรายงาน

/นายอำเภอ...

นายอำเภอเมืองเชียงรายต่อไป ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีได้มีหนังสือ ที่ ขร ๐๐๒๐.๒/๓๗๐๖๖ ลงวันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๕๗ แจ้งนายอำเภอเมืองเชียงราย เพื่อติดตามผลการดำเนินการของผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๘ ตำบลแม่ข้าวต้ม และชาวบ้านบ้านห้วยอ้อม หมู่ที่ ๘ ตำบลแม่ข้าวต้ม และขอให้แจ้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีทราบ ซึ่งระยะเวลาได้ล่วงเลยมานานแล้ว ยังไม่ได้รับแจ้งผลการดำเนินการจากอำเภอเมืองเชียงราย ผู้ถูกฟ้องคดีจึงได้มีหนังสือ ที่ ขร ๐๐๒๐.๒/๑๙๐๙๓ ลงวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๕๙ แจ้งนายอำเภอเมืองเชียงราย เพื่อสอบถามความคืบหน้าในการดำเนินการ แต่ยังไม่ได้รับแจ้งผลการดำเนินการจากอำเภอเมืองเชียงราย

(๔) มีหนังสือ ที่ ขร ๐๐๒๐.๒/๒๑๑๔๓ ลงวันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๕๖ แจ้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ข้าวต้ม ในฐานะเป็นผู้ดูแลรักษาที่ดินสาธารณประโยชน์ เพื่อตรวจสอบว่า ตำแหน่งที่ดินที่ผู้ขอได้นำพนักงานเจ้าหน้าที่เดินสำรวจเพื่อออกโฉนดที่ดินบริเวณดังกล่าว เป็นที่สงวนหวงห้ามของรัฐหรือเป็นที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินประเภทประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกันหรือไม่ อย่างไร และให้แจ้งผลการดำเนินการให้ผู้ถูกฟ้องคดีทราบ ซึ่งระยะเวลาได้ล่วงเลยมานาน ผู้ถูกฟ้องคดียังไม่ได้รับแจ้งผลการตรวจสอบจากองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ข้าวต้ม ผู้ถูกฟ้องคดีจึงได้มีหนังสือ ที่ ขร ๐๐๒๐.๒/๑๙๐๙๔ ลงวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๕๙ แจ้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ข้าวต้มสอบถามความคืบหน้าในการดำเนินการดังกล่าว แต่ยังไม่ได้รับแจ้งผลการดำเนินการจากองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ข้าวต้ม

ในขณะที่เดียวกันผู้ฟ้องคดีโดยผู้รับมอบอำนาจได้มีหนังสือ ลงวันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๕๙ และลงวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๕๙ เร่งรัดผู้ถูกฟ้องคดีให้ดำเนินการลงนามเพื่อออกโฉนดที่ดินพร้อมกับส่งมอบต้นฉบับโฉนดที่ดินเลขที่ ๑๑๑๔๘๘ ตำบลแม่ข้าวต้ม อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย ให้แก่ผู้ฟ้องคดี ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีได้มีหนังสือ ที่ ขร ๐๐๒๐.๒/๑๙๗๙๙ ลงวันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๕๙ และ ที่ ขร ๐๐๒๐.๒/๒๒๖๓๐ ลงวันที่ ๗ กันยายน ๒๕๕๙ แจ้งผู้ฟ้องคดีโดยผู้รับมอบอำนาจว่า เนื่องจากมีกรณีราษฎรบ้านห้วยอ้อมร้องเรียนเกี่ยวกับการบุกรุกพื้นที่ป่าบ้านห้วยอ้อม ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงรายจึงได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อตรวจสอบข้อเท็จจริงและให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องตรวจสอบให้แน่ชัดว่า ที่ดินบริเวณดังกล่าวเป็นที่ดินของรัฐหรือไม่ แต่ข้อเท็จจริงยังไม่เป็นที่ยุติ และผู้ถูกฟ้องคดีไม่ได้ออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีแต่อย่างใด ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า การที่ผู้ถูกฟ้องคดีไม่ลงนามออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดี เป็นกรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดีละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลเมื่อวันที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๕๙ ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีลงนามออกโฉนดที่ดินพร้อมกับส่งมอบต้นฉบับโฉนดที่ดินเลขที่ ๑๑๑๔๘๘ เลขที่ดิน ๑๔๙ หน้าสำรวจ ๓๕๘๒ ตำบลแม่ข้าวต้ม อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย ให้แก่ผู้ฟ้องคดี ศาลปกครองชั้นต้นพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีพิจารณาดำเนินการและมีคำสั่งเกี่ยวกับ

/เรื่องราว...

เรื่องราวการขออนุญาตที่ดินของผู้ฟ้องคดีให้แล้วเสร็จภายใน ๙๐ วัน นับแต่วันที่คดีถึงที่สุด ผู้ถูกฟ้องคดีไม่เห็นฟ้องด้วย จึงอุทธรณ์ต่อศาลปกครองสูงสุด

ข้อเท็จจริงปรากฏตามคำอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีว่า ผู้ถูกฟ้องคดีได้มีหนังสือ ที่ ขร ๐๐๒๐.๒/๑๘๗๔๓ ลงวันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๖๑ ถึงหัวหน้าศูนย์สำรวจอุทกวิทยาที่ ๑๒ (เชียงใหม่) หนังสือ ที่ ขร ๐๐๒๐.๒/๑๘๗๔๑ ลงวันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๖๑ ถึงนายอำเภอเมือง เชียงราย และหนังสือ ที่ ขร ๐๐๒๐.๒/๑๘๗๔๒ ลงวันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๖๑ ถึงนายกองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ข้าวต้ม สอบถามความคืบหน้าในกรณีดังกล่าวอีกครั้งหนึ่งแล้ว

ระหว่างการพิจารณาคดีของศาลปกครองสูงสุด ผู้ถูกฟ้องคดียื่นคำชี้แจง ลงวันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๖๒ ว่า กรมที่ดินได้มีหนังสือ ที่ มท ๐๕๑๖.๔/๙๓๑๗ ลงวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๖๒ แจ้งว่า ได้ดำเนินการอ่าน แปล ตีความภาพถ่ายทางอากาศ พื้นที่ที่มีการนำเดินสำรวจ ออกโฉนดที่ดิน บริเวณแผนที่มาตราส่วน ๑ : ๔,๐๐๐ ระวังหมายเลข ๔๙๔๙ II ๐๔๒๐ และ ๔๙๔๙ II ๐๔๒๒ โดยอ่าน แปล ตีความภาพถ่ายทางอากาศ จากภาพถ่ายทางอากาศ โครงการ WWS ปี พ.ศ. ๒๕๔๗ ซึ่งเป็นปีที่มีการบินถ่ายภาพเป็นครั้งแรกในบริเวณดังกล่าว และภาพถ่ายทางอากาศโครงการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (MOAC) ปี พ.ศ. ๒๕๔๕ เนื่องจากเป็นภาพถ่ายที่มีการบินถ่ายภาพล่าสุดก่อนการนำเดินสำรวจเพื่อออกโฉนดที่ดิน ในปี พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งบริเวณพื้นที่ของผู้ฟ้องคดี แปลงที่ ๑๒ เลขที่ดิน ๑๔๙ หน้าสำรวจ ๓๕๘๒ ระวังหมายเลข ๔๙๔๙ II ๐๔๒๐ และ ๔๙๔๙ II ๐๔๒๒ ในปี พ.ศ. ๒๕๔๗ พื้นที่เกือบทั้งหมด ของแปลงที่ดินปรากฏเป็นป่าผลัดใบ (F๒) และด้านทิศตะวันออกเฉียงเหนือปรากฏเป็นการเพาะปลูกพืชไร่ (A๒) และในปี พ.ศ. ๒๕๕๕ พื้นที่ส่วนใหญ่ของแปลงที่ดินปรากฏเป็นทุ่งหญ้าธรรมชาติ/ไม้พุ่ม (M๑) ทางด้านทิศตะวันออกปรากฏการเพาะปลูกพืชไร่ (A๒) และ ไม้ผล (A๔) ทางด้านทิศตะวันออกเฉียงเหนือปรากฏเป็นป่าผลัดใบ (F๒) และทางด้านทิศใต้ ปรากฏเส้นทางแนวเหนือ - ใต้ ทั้งนี้ จากการตรวจสอบรายงานผลการอ่าน แปล ตีความ ภาพถ่ายทางอากาศดังกล่าวข้างต้นปรากฏพื้นที่ที่ขออนุญาตที่ดินเดิมส่วนใหญ่เป็นป่าผลัดใบ (F๒) ทุ่งหญ้าธรรมชาติ/ไม้พุ่ม (M๑) อันเป็นที่ดินของรัฐและเป็นทรัพย์สินอันเป็นสาธารณสมบัติ ของแผ่นดินตามมาตรา ๑๓๐๔ (๒) แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ต้องห้ามมิให้นำมา ออกโฉนดที่ดินและมีที่ดินเพียงบางส่วนเท่านั้นที่เป็นพื้นที่ที่มีการครอบครองทำประโยชน์ปลูกพืชไร่ แต่ปัจจุบันพื้นที่บริเวณดังกล่าวส่วนใหญ่กลับมีการครอบครองทำประโยชน์ปลูกไม้ผลเต็มพื้นที่แล้ว ศาลปกครองสูงสุดได้ตรวจพิจารณากฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วยแล้ว

/คดีมีประเด็น...

คดีมีประเด็นที่จะต้องวินิจฉัยตามอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีว่า ผู้ถูกฟ้องคดีปฏิบัติหน้าที่ในการพิจารณามีคำสั่งให้ออกหรือไม่ออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีล่าช้าเกินสมควรหรือไม่

โดยที่คดีนี้ผู้ฟ้องคดีฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีลงนามออกโฉนดที่ดิน พร้อมกับส่งมอบต้นฉบับโฉนดที่ดินเลขที่ ๑๑๑๔๘๘ เลขที่ดิน ๑๔๙ หน้าสำรวจ ๓๕๘๒ ตำบลแม่ข้าวต้ม อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย ให้แก่ผู้ฟ้องคดี แต่ข้อเท็จจริงในคดีรับฟังได้ว่า หลังจากผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำขอเดินสำรวจออกโฉนดที่ดินตามโครงการเดินสำรวจออกโฉนดที่ดินในท้องที่อำเภอเมืองเชียงราย ฯลฯ จังหวัดเชียงราย แล้ว ผู้ถูกฟ้องคดียังไม่ได้มีคำสั่งยกเลิกคำขอเดินสำรวจออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีที่จะถือเป็นคำสั่งไม่ออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดี คดีนี้จึงไม่ได้เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ แต่เมื่อผู้ถูกฟ้องคดียังไม่ได้มีคำสั่งออกหรือไม่ออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีอย่างใดอย่างหนึ่งตามคำขอของผู้ฟ้องคดี คดีนี้จึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ หรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควรตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว และคดีนี้ศาลปกครองชั้นต้นวินิจฉัยไว้แล้วว่า เมื่อที่ดินพิพาทยังมีข้อโต้แย้งเกี่ยวกับสิทธิการครอบครองที่ดินของผู้ฟ้องคดี และลักษณะของที่ดินว่า เป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ประโยชน์ร่วมกันตามมาตรา ๑๓๐๔ (๒) แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ อันเป็นที่ดินที่ต้องห้ามมิให้ออกโฉนดที่ดินตามข้อ ๑๔ ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๓ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗ หรือไม่ ผู้ถูกฟ้องคดีจึงมีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำขอเดินสำรวจออกโฉนดที่ดินตามขั้นตอนและวิธีการที่กำหนดในกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ เพื่อความเป็นธรรมแก่ผู้ฟ้องคดี และเพื่อป้องกันความเสียหายที่เกิดแก่รัฐอันเป็นการคุ้มครองประโยชน์สาธารณะอีกทางหนึ่ง ผู้ถูกฟ้องคดีจึงยังไม่อาจลงนามออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีได้ การที่ผู้ถูกฟ้องคดียังไม่ลงนามออกโฉนดที่ดินพร้อมกับส่งมอบต้นฉบับโฉนดที่ดินเลขที่ ๑๑๑๔๘๘ ตำบลแม่ข้าวต้ม อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย ให้แก่ผู้ฟ้องคดี จึงไม่เป็นการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ คดีจึงมีประเด็นที่จะต้องวินิจฉัยตามคำอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีว่า ผู้ถูกฟ้องคดีปฏิบัติหน้าที่ตามที่ประมวลกฎหมายที่ดินกำหนดให้ต้องปฏิบัติในการดำเนินการออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีล่าช้าเกินสมควรหรือไม่

พิเคราะห์แล้วเห็นว่า พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ มาตรา ๕ บัญญัติว่า ในพระราชบัญญัตินี้... “การพิจารณาทางปกครอง” หมายความว่า

/การเตรียมการ...

การเตรียมการและการดำเนินการของเจ้าหน้าที่เพื่อจัดให้มีคำสั่งทางปกครอง “คำสั่งทางปกครอง” หมายความว่า (๑) การใช้อำนาจตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่ที่มีผลเป็นการสร้างนิติสัมพันธ์ขึ้นระหว่างบุคคลในอันที่จะก่อ เปลี่ยนแปลง โอน สงวน รั้งรับ หรือมีผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของบุคคล ไม่ว่าจะเป็นการถาวรหรือชั่วคราว... ประมวลกฎหมายที่ดิน มาตรา ๕๖ บัญญัติว่า ภายใต้บังคับมาตรา ๕๖/๑ แบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการออกใบจองหนังสือรับรองการทำประโยชน์ ใบไต่สวน หรือโฉนดที่ดิน รวมทั้งใบแทนของหนังสือดังกล่าวให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง มาตรา ๕๘ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า เมื่อรัฐมนตรีเห็นสมควรจะให้มีการออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ในจังหวัดใดในปีใด ให้รัฐมนตรีประกาศในราชกิจจานุเบกษา กำหนดจังหวัดที่จะทำการสำรวจรังวัดทำแผนที่หรือพิสูจน์สอบสวนการทำประโยชน์สำหรับปีนั้น เขตจังหวัดที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดไม่รวมท้องที่ที่ทางราชการได้จำแนกให้เป็นเขตป่าไม้ถาวร วรรคสอง บัญญัติว่า เมื่อได้มีประกาศของรัฐมนตรีตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดกำหนดท้องที่และวันเริ่มต้นของการเดินสำรวจรังวัดในท้องที่นั้นโดยปิดประกาศไว้ ณ สำนักงานที่ดิน ที่ว่าการอำเภอ ที่ว่าการกิ่งอำเภอ ที่ทำการกำนัน และที่ทำการผู้ใหญ่บ้านแห่งท้องที่ก่อนวันเริ่มต้นสำรวจไม่น้อยกว่าสามสิบวัน วรรคสาม บัญญัติว่า เมื่อได้มีประกาศของผู้ว่าราชการจังหวัดตามวรรคสอง ให้บุคคลตามมาตรา ๕๘ ทวิ วรรคสอง หรือตัวแทนของบุคคลดังกล่าว นำพนักงานเจ้าหน้าที่หรือผู้ซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่มอบหมายเพื่อทำการสำรวจรังวัดทำแผนที่หรือพิสูจน์สอบสวนการทำประโยชน์ในที่ดินของตนตามวันและเวลาที่พนักงานเจ้าหน้าที่ได้นัดหมาย มาตรา ๕๘ ทวิ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า เมื่อได้สำรวจรังวัดทำแผนที่หรือพิสูจน์สอบสวนการทำประโยชน์ในที่ดินตามมาตรา ๕๘ แล้ว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ แล้วแต่กรณี ให้แก่บุคคลตามที่ระบุไว้ในวรรคสอง เมื่อปรากฏว่าที่ดินที่บุคคลนั้นครอบครองเป็นที่ดินที่อาจออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ได้ตามประมวลกฎหมายนี้ วรรคสอง บัญญัติว่า บุคคลซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่อาจออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ตามวรรคหนึ่งให้ได้ คือ (๑)... (๓) ผู้ซึ่งครอบครองที่ดินและทำประโยชน์ในที่ดิน ภายหลังจากวันที่มีประมวลกฎหมายนี้ใช้บังคับ และไม่มีใบจอง ใบเหยียบย่ำ หรือไม่มีหลักฐานว่าเป็นผู้มีสิทธิตามกฎหมายว่าด้วยการจัดที่ดินเพื่อการครองชีพ และกฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๓ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๗ ข้อ ๑๔ กำหนดว่า ที่ดินที่จะออกโฉนดที่ดินต้องเป็นที่ดินที่ผู้มีสิทธิในที่ดินได้ครอบครองและทำประโยชน์แล้ว และเป็นที่ดินที่สามารถออกโฉนดที่ดินได้ตามกฎหมาย แต่ห้ามมิให้ออกโฉนดที่ดินสำหรับที่ดินดังต่อไปนี้ (๑) ที่ดินที่ราษฎรใช้ประโยชน์ร่วมกัน เช่น ทางน้ำ ทางหลวง ทะเลสาบ ที่ชายตลิ่ง (๒) ที่เขา ที่ภูเขา และพื้นที่ที่รัฐมนตรีประกาศหวงห้าม

/ตามมาตรา ๙ (๒)...

ตามมาตรา ๙ (๒) แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน แต่ไม่รวมถึงที่ดินซึ่งผู้ครอบครองมีสิทธิครอบครอง โดยชอบด้วยกฎหมายตามประมวลกฎหมายที่ดิน (๓) ที่เกาะ แต่ไม่รวมถึงที่ดินของผู้ซึ่งมีหลักฐานแจ้งการครอบครองที่ดิน มีใบจอง ใบเหี้ยบบ่า หนังสือรับรองการทำประโยชน์ โฉนดตราจอง ตราจองที่ตราว่า “ได้ทำประโยชน์แล้ว” หรือเป็นผู้มีสิทธิตามกฎหมายว่าด้วยการจัดที่ดินเพื่อการครองชีพ หรือที่ดินที่คณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติได้อนุมัติให้จัดแก่ประชาชน หรือที่ดินซึ่งได้มีการจัดหาผลประโยชน์ตามมาตรา ๑๐ และมาตรา ๑๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน โดยคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติได้อนุมัติแล้ว (๔) ที่สงวนหวงห้ามตามมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗ มาตรา ๒๐ (๓) และ (๔) แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๒๖ หรือกฎหมายอื่น (๕) ที่ดินที่คณะรัฐมนตรีสงวนไว้เพื่อรักษาทรัพยากรธรรมชาติหรือเพื่อประโยชน์สาธารณะอย่างอื่น

ข้อเท็จจริงปรากฏว่า ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๑ กรมที่ดินได้จัดให้มีโครงการเดินสำรวจออกโฉนดที่ดินในท้องที่อำเภอเมืองเชียงราย ฯลฯ จังหวัดเชียงราย ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำขอเดินสำรวจออกโฉนดที่ดิน และนายวันชัย ฉุยกลัด ผู้รับมอบอำนาจจากผู้ฟ้องคดี ได้นำพนักงานเจ้าหน้าที่ทำการสำรวจรังวัดเพื่อออกโฉนดที่ดินในที่ดินพิพาท โดยที่ดินแปลงที่มีการให้เลขโฉนดที่ดินเลขที่ ๑๑๑๔๘๘ เลขที่ดิน ๑๔๙ นั้น ปรากฏตามใบไต่สวน (น.ส. ๕) ลงวันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๕๑ ว่า ผลการรังวัดได้เนื้อที่ ๒๒ ไร่ ๒ งาน ๗๖ ตารางวา ผู้นำทำการสำรวจได้ให้ถ้อยคำต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ว่า ได้ซื้อที่ดินพิพาทมาจากนายบุญธรรม ใจสวิง และนายสมชาย ชูชื่น เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๐ ซึ่งนายบุญธรรมและนายสมชายได้ครอบครองทำประโยชน์มาก่อนปี พ.ศ. ๒๕๔๐ เป็นการครอบครองทำประโยชน์ตลอดมา โดยเป็นการได้มาภายหลังประมวลกฎหมายที่ดินใช้บังคับ ซึ่งต้องห้ามโอนตามมาตรา ๕๘ ทวิ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ที่ดินทำประโยชน์เป็นไร่ข้าวโพด ที่ดินข้างเคียงด้านทิศตะวันออกจดทางสาธารณประโยชน์ ด้านทิศตะวันตก ด้านทิศเหนือ และด้านทิศใต้จดที่มีการครอบครอง และนายอำเภอเมืองเชียงราย ได้มอบอำนาจให้นายอรุณ ชาวลีแสน ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๘ ไปร่วมตรวจพิสูจน์ที่ดินและได้รับรองว่าไม่เป็นที่หวงหวงห้าม ที่เขา ที่ภูเขา หรือที่สาธารณประโยชน์แต่อย่างใด พนักงานเจ้าหน้าที่ได้จัดทำโฉนดที่ดินไว้เรียบร้อยแล้วเป็นโฉนดที่ดินเลขที่ ๑๑๑๔๘๘ ระวังหมายเลข ๔๙๔๙ II ๐๔๒๐ และ ๔๙๔๙ II ๐๔๒๒ เลขที่ดิน ๑๔๙ หน้าสำรวจ ๓๕๘๒ ตำบลแม่ข้าวต้ม อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย และศูนย์อำนวยการเดินสำรวจออกโฉนดที่ดินจังหวัดพะเยา - เชียงราย - น่าน ได้มีประกาศ ลงวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๕๑ เรื่อง แจกโฉนดที่ดิน ตำบลแม่ข้าวต้ม อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย จำนวน ๑๔ ราย ตามบัญชีแนบท้าย โดยในลำดับที่ ๙ มีชื่อผู้ฟ้องคดีเป็นผู้นำรังวัด หน้าสำรวจ ๓๕๘๒ โฉนดที่ดินเลขที่ ๑๑๑๔๘๘

/หลักฐานเดิม...

หลักฐานเดิมใบจองเลขที่ ๒๑๒ และเลขที่ ๒๒๘ โดยให้ผู้ที่จะคัดค้านยื่นคำคัดค้านต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ประกาศ เมื่อครบกำหนดเวลา ๓๐ วัน ตามประกาศไม่ปรากฏว่ามีผู้ใดคัดค้าน แต่ยังไม่ทันได้ออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีโดยอยู่ในชั้นตอนเจ้าพนักงานที่ดินลงนามในโฉนดที่ดิน ระยะเวลาการปฏิบัติงานตามโครงการเดินสำรวจออกโฉนดที่ดินได้สิ้นสุดลง และเมื่อวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๑ ผู้อำนวยการศูนย์อำนาจการเดินสำรวจฯ ได้ส่งมอบงานตามโครงการเดินสำรวจออกโฉนดที่ดิน และการออกโฉนดที่ดิน โดยการเปลี่ยน น.ส. ๓ ก. เป็นโฉนดที่ดิน พร้อมเรื่องที่มีปัญหาสำคัญควรรายงานหรือต้องพิจารณาสอบสวนและดำเนินการเพิ่มเติม ให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดี ซึ่งปรากฏตามบัญชีเรื่องที่มีปัญหาสำคัญควรรายงานหรือต้องพิจารณาสอบสวนและดำเนินการเพิ่มเติมว่ามีเรื่องราวการออกโฉนดที่ดินของผู้ฟ้องคดีรวมอยู่ด้วย ต่อมา ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงราย ได้มีคำสั่งที่ ๑๖๙๒/๒๕๕๒ ลงวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๕๒ เรื่อง ให้บุคคลขาดสิทธิในที่ดิน และจำหน่ายใบจองออกจากทะเบียนที่ดิน ให้นายบุญธรรมและนายสมชายออกจากที่ดินและขาดสิทธิในที่ดินตามหลักฐานใบจอง (น.ส. ๒) เลขที่ ๒๑๒ และเลขที่ ๒๒๘ หมู่ที่ ๘ ตำบลแม่ข้าวต้ม อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย ตามลำดับ และให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการจำหน่ายใบจองตามระเบียบกรมที่ดิน ว่าด้วยการเพิกถอนและจำหน่ายใบจองออกจากทะเบียนที่ดิน พ.ศ. ๒๕๒๗ หมวด ๓ เนื่องจากพนักงานเจ้าหน้าที่ได้สอบสวนแล้วปรากฏว่า นายบุญธรรมและนายสมชาย ผู้ได้รับอนุญาตให้จับจองที่ดินตามหลักฐานใบจอง (น.ส. ๒) ดังกล่าวฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามระเบียบว่าด้วยการจัดที่ดินเพื่อประชาชน มีเจตนาละทิ้งการครอบครอง ได้ขายและส่งมอบให้บุคคลอื่นเข้าครอบครองทำประโยชน์แทน ซึ่งที่ดินบริเวณที่มีผู้นำเดินสำรวจออกโฉนดที่ดินดังกล่าว ได้มีราษฎรบ้านห้วยอ้อม หมู่ที่ ๘ ตำบลแม่ข้าวต้ม อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย ร้องเรียนไปยังประธานสมาคมคุ้มครองสิทธิผู้บริโภคเกี่ยวกับการบุกรุกพื้นที่ป่า ซึ่งน่าจะเชื่อว่ามี การออกเอกสารสิทธิโดยมิชอบ ประธานสมาคมคุ้มครองสิทธิผู้บริโภคจึงร้องเรียนไปยังคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (ป.ป.ท.) ซึ่ง ป.ป.ท. ได้ตรวจสอบเบื้องต้นแล้วพบว่า มีบุคคลได้เข้าไปยึดถือครอบครองที่ดินของรัฐ ป่า ตามที่ร้องเรียน จึงได้มีหนังสือแจ้งจังหวัดเชียงรายและอธิบดีกรมป่าไม้เพื่อพิจารณาดำเนินคดีกับผู้กระทำผิดต่อไป พร้อมทั้งได้รายงานผลให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมทราบ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมจึงมีบัญชาให้แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อทำการตรวจสอบขยายผลจากข้อมูลที่ ป.ป.ท. ได้รายงานให้ทราบ คณะทำงานได้ตรวจสอบข้อเท็จจริงแล้วได้ความว่า ที่ดินแปลงที่เกิดเหตุเดิมชาวบ้านใช้เป็นทุ่งเลี้ยงสัตว์และทำประโยชน์ร่วมกัน สภาพที่ดินมีลักษณะเป็นที่ราบเชิงเขาสลับกับที่เขาอยู่ติดลำน้ำกก น้ำท่วมถึงได้จนเกิดเป็นที่งอกริมตลิ่ง เนื้อที่รวมทั้งหมด ๑,๔๐๐ ไร่ เป็นที่ราบประมาณ ๔๐๐ ไร่ และที่เขาประมาณ ๘๐๐ ไร่ บริเวณบนเขายังมีสภาพเป็นป่า

/ไม่มีการ...

ไม่มีการทำประโยชน์ ไม่อยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติและเขตปฏิรูปที่ดิน ยังไม่ได้ขึ้นทะเบียนเป็นที่สาธารณประโยชน์ ในปี พ.ศ. ๒๕๔๐ พื้นที่บางส่วนมีการออกใบจองจำนวน ๒๑ แปลง รวมเนื้อที่ประมาณ ๘๔๔ ไร่ ต่อมา นายนิติพน นิติภูมิเวชสกุล และเครือญาติ ได้ไปซื้อที่ดินบริเวณดังกล่าวจากชาวบ้าน ในขณะที่เดียวกันมีโครงการเดินสำรวจออกโฉนดที่ดินในพื้นที่ดังกล่าว และได้มีการดำเนินการเพื่อออกโฉนดที่ดินโดยไม่มีหลักฐานที่ดินเดิมให้จำนวน ๑๔ แปลง ในที่ดินที่มีการออกใบจองจำนวน ๑๒ แปลง ที่ได้มีการซื้อขายกันดังกล่าว ซึ่งพื้นที่ดินตามโฉนดที่ดินไม่ได้รวมที่เขา ปัจจุบันยังอยู่ระหว่างการพิจารณา คณะทำงานเห็นว่า การเดินสำรวจออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ที่ได้รับโอนการครอบครองที่ดินตามใบจองโดยไม่ถูกต้องตามกฎหมาย เป็นการดำเนินการที่ขัดต่อประมวลกฎหมายที่ดินและระเบียบว่าด้วยการจัดที่ดินเพื่อประชาชน คณะทำงานจึงเสนอความเห็นต่อรองปลัดกระทรวงยุติธรรมให้แจ้งผลการพิจารณาดังกล่าวไปให้ผู้ถูกฟ้องคดี ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงราย อธิบดีกรมป่าไม้ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตรวจสอบพิจารณาดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ต่อไป นอกจากนี้ ควรมีหนังสือแจ้งอธิบดีกรมเจ้าท่าและนายอำเภอเมืองเชียงรายเพื่อส่งเจ้าหน้าที่ไปทำการสำรวจพื้นที่อกริมแม่น้ำกก บริเวณหมู่ที่ ๘ ตำบลแม่ข้าวต้ม อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย เพื่อป้องกันการยึดถือครอบครองหรือการออกเอกสารสิทธิทับที่ดินของรัฐ ทั้งนี้ ปรากฏตามหนังสือกระทรวงยุติธรรม ลงวันที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๕๓ และหนังสือกรมสอบสวนคดีพิเศษ ที่ ยธ (ซช.๓) ๐๘๐๐/๐๒๒๕ ลงวันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๕๓ ต่อมา ได้มีการนำเรื่องดังกล่าวเสนอคณะกรรมการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ จังหวัดเชียงราย (กปร. จังหวัดเชียงราย) ซึ่ง กปร. จังหวัดเชียงราย ในการประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๕๖ เมื่อวันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๕๖ ได้พิจารณาแล้วมีมติให้สำนักงานที่ดินจังหวัดเชียงรายดำเนินการตรวจสอบให้แน่ชัดว่า พื้นที่ที่มีการร้องเรียนเป็นที่ดินของรัฐประเภทอื่นหรือไม่ เพื่อให้เกิดความรอบคอบและถูกต้องชัดเจน หากผลการตรวจสอบปรากฏว่าไม่ใช่ที่ดินของรัฐประเภทหนึ่งประเภทใดแล้ว ให้สำนักงานที่ดินจังหวัดเชียงรายดำเนินการตามประมวลกฎหมายที่ดินในส่วนที่เกี่ยวข้องตามอำนาจหน้าที่ให้ครบถ้วนต่อไป นั้น เห็นว่า เมื่อกระบวนการเดินสำรวจออกโฉนดที่ดินในที่ดินพิพาทตามโครงการเดินสำรวจออกโฉนดที่ดินในท้องที่อำเภอเมืองเชียงราย ฯลฯ จังหวัดเชียงราย ซึ่งเป็นการเตรียมการและการดำเนินการของพนักงานเจ้าหน้าที่อันเป็นการพิจารณาทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ เพื่อจัดให้ผู้อำนวยความสะดวกเดินสำรวจออกโฉนดที่ดินจังหวัดพะเยา – เชียงราย – น่าน ออกโฉนดที่ดินตามมาตรา ๕๘ ทวิ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน อันเป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ แต่มีผู้คัดค้าน ซึ่งเป็นการพิจารณาทางปกครองมาจนกระทั่งถึงขั้นตอนการประกาศแจก

/โฉนดที่ดิน...

โฉนดที่ดินแก่ผู้ฟ้องคดีแล้ว และผู้อำนวยการศูนย์อำนาจการเดินสำรวจฯ ได้ส่งมอบงานตามโครงการเดินสำรวจออกโฉนดที่ดิน และการออกโฉนดที่ดินโดยการเปลี่ยน น.ส. ๓ ก. เป็นโฉนดที่ดิน พร้อมเรื่องที่มีปัญหาสำคัญควรรายงานหรือต้องพิจารณาสอบสวนและดำเนินการเพิ่มเติม ให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดี ซึ่งปรากฏตามบัญชีเรื่องที่มีปัญหาสำคัญควรรายงานหรือต้องพิจารณาสอบสวนและดำเนินการเพิ่มเติมว่ามีเรื่องราวการออกโฉนดที่ดินของผู้ฟ้องคดีรวมอยู่ด้วย และย่อมอยู่ในอำนาจหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่จำต้องพิจารณาทางปกครองดำเนินการกับเรื่องราวการเดินสำรวจออกโฉนดที่ดินในที่ดินพิพาทตามโครงการเดินสำรวจออกโฉนดที่ดินในท้องที่อำเภอเมืองเชียงราย ฯลฯ จังหวัดเชียงราย และมีคำสั่งทางปกครองเกี่ยวกับเรื่องราวการออกโฉนดที่ดินของผู้ฟ้องคดีให้แล้วเสร็จต่อไป แต่ผู้ถูกฟ้องคดีและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังไม่อาจพิจารณาทางปกครองเกี่ยวกับข้อเท็จจริงดังกล่าวได้ช้อยุติเป็นที่ชัดเจนว่าที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีนำเดินสำรวจออกโฉนดที่ดินเป็นที่ดินที่สามารถมีคำสั่งทางปกครองให้ออกหรือไม่ออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดี ซึ่งได้มีการนำเรื่องเสนอ กพร. จังหวัดเชียงราย และ กพร. จังหวัดเชียงราย ในการประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๕๖ เมื่อวันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๕๖ ได้พิจารณาแล้วมีมติให้สำนักงานที่ดินจังหวัดเชียงรายดำเนินการตรวจสอบให้แน่ชัดว่า พื้นที่ที่มีการร้องเรียนเป็นที่ดินของรัฐประเภทอื่นหรือไม่ เพื่อให้เกิดความรอบคอบและถูกต้องชัดเจน หากผลการตรวจสอบปรากฏว่าไม่ใช่ที่ดินของรัฐประเภทหนึ่งประเภทใดแล้ว ให้สำนักงานที่ดินจังหวัดเชียงรายดำเนินการตามประมวลกฎหมายที่ดินในส่วนที่เกี่ยวข้องตามอำนาจหน้าที่ให้ครบถ้วนต่อไป ผู้ถูกฟ้องคดีซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาทางปกครองเกี่ยวกับกระบวนการออกโฉนดที่ดินตามมาตรา ๕๘ ทวิ วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน จึงมีหน้าที่ดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริงในเรื่องดังกล่าวเพื่อพิจารณามีคำสั่งทางปกครองให้ออกหรือไม่ออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีตามอำนาจหน้าที่ที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายที่ดิน ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีควรที่จะต้องพิจารณาแล้วมีคำสั่งให้ออกหรือไม่ออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาอันสมควร เมื่อข้อเท็จจริงในคดีนี้ปรากฏว่า ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำขอเดินสำรวจออกโฉนดที่ดินและผู้ฟ้องคดีโดยนายวันชัย ผู้รับมอบอำนาจ ได้นำพนักงานเจ้าหน้าที่ทำการสำรวจรังวัดเพื่อออกโฉนดที่ดินในที่ดินพิพาทเมื่อวันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๕๑ และผู้ถูกฟ้องคดีได้ดำเนินการเกี่ยวกับคำขอเดินสำรวจออกโฉนดที่ดินของผู้ฟ้องคดีที่มีปัญหาว่า ที่ดินพิพาทเป็นที่ดินของรัฐประเภทหนึ่งประเภทใด หรือเป็นที่สงวนหวงห้ามของรัฐ หรือเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินประเภทประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกันหรือไม่ อย่างไร ตามมติของ กพร. จังหวัดเชียงราย ในการประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๕๖ เมื่อวันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๕๖ จนกระทั่งสำนักงานธนารักษ์พื้นที่เชียงรายได้มีหนังสือ ที่ กค ๐๓๐๗.๔๔/๒๐๑๕ ลงวันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๕๖ แจ้งผู้ถูกฟ้องคดีว่าไม่ปรากฏหลักฐานว่าที่ดินทั้ง ๑๒ แปลง ซึ่งรวมทั้งที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำขอเดินสำรวจ

/ออกโฉนดที่ดิน...

ออกโฉนดที่ดิน ได้ขึ้นทะเบียนเป็นที่ราชพัสดุ ส่วนการที่ผู้ถูกฟ้องคดีมีหนังสือ ที่ ขร ๐๐๒๐.๒/๒๑๑๓๖ ลงวันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๕๖ แจ้งผู้อำนวยการสำนักงานเจ้าท่าภูมิภาคสาขาเชียงราย ให้ตรวจสอบว่า ตำแหน่งที่ดินดังกล่าวเป็นที่ขายตลิ่งหรือแม่น้ำกอกหรือไม่ นั้น ข้อเท็จจริงปรากฏว่า สำนักงานเจ้าท่าภูมิภาคสาขาเชียงรายได้มีหนังสือ ที่ คค ๐๓๐๗.๔/๗๑๔ ลงวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ แจ้งผู้ถูกฟ้องคดีว่า สำนักงานเจ้าท่าภูมิภาคสาขาเชียงรายได้ดำเนินการตรวจสอบแล้ว แต่ไม่ปรากฏหลักเขตที่ดินที่เป็นการระบุแนวเขตที่ดินที่ผู้ขอเนาเดินสำรวจออกโฉนดที่ดิน และเพื่อให้เป็นที่แน่ชัด สำนักงานเจ้าท่าภูมิภาคสาขาเชียงรายขอให้สำนักงานที่ดินจังหวัดเชียงรายประสานผู้ยื่นคำขอให้จัดทำค่าระดับพื้นที่ที่เนาเดินสำรวจออกโฉนดที่ดิน เปรียบเทียบกับค่าระดับน้ำของศูนย์อุทกวิทยาจังหวัดเชียงรายย้อนหลัง ๑๐ ปี นำมาแสดงเพื่อยืนยันระดับน้ำขึ้นสูงสุดว่าเป็นพื้นที่น้ำท่วมถึงหรือไม่ เพื่อประกอบการพิจารณา และสำหรับที่ดินเลขที่ดิน ๑๔๓ เลขที่ดิน ๑๔๔ และเลขที่ดิน ๑๔๖ หากพิจารณาจากสำเนาแผนที่ตรวจสอบการจำแนกประเภทที่ดินของสำนักเทคโนโลยีการสำรวจและทำแผนที่ กรมพัฒนาที่ดิน ประกอบกับระวางภาพถ่ายทางอากาศของกรมที่ดิน พบว่ามีแนวเขตเสื่อมล้ำแม่น้ำกอกอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ประโยชน์ร่วมกัน หากแม่น้ำมีการเปลี่ยนแปลงสภาพเป็นพื้นที่น้ำท่วมไม่ถึง ก็ยังคงเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินเช่นเดิม ผู้ถูกฟ้องคดีจึงมีหนังสือ ที่ ขร ๐๐๒๐.๒/๑๙๐๙๒ ลงวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๕๙ แจ้งหัวหน้าศูนย์สำรวจอุทกวิทยาที่ ๕ (เชียงราย) ขอให้ตรวจสอบสภาพที่ดินดังกล่าว ใ้หนดหมายเวลาและสถานที่กับเจ้าของที่ดิน พร้อมกับแจ้งที่อยู่ของเจ้าของที่ดินให้ทราบ โดยเจ้าของที่ดินเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการตรวจพิสูจน์ และขอให้แจ้งผลการตรวจสอบให้ผู้ถูกฟ้องคดีทราบด้วย ต่อมา ศูนย์สำรวจอุทกวิทยาที่ ๕ (เชียงราย) ได้มีหนังสือ ที่ ทส.๐๖๑๑.๑๐.๑/๔๘๐ ลงวันที่ ๒ สิงหาคม ๒๕๕๙ แจ้งผู้ถูกฟ้องคดีว่า ศูนย์สำรวจอุทกวิทยาที่ ๕ (เชียงราย) ได้ตรวจสอบเบื้องต้นแล้วพบว่า บริเวณพื้นที่ที่ขอเดินสำรวจออกโฉนดที่ดินดังกล่าวอยู่ใกล้เคียงสถานีวัดระดับน้ำของศูนย์สำรวจอุทกวิทยาที่ ๑๒ (เชียงแสน) ศูนย์สำรวจอุทกวิทยาที่ ๕ (เชียงราย) จึงได้ส่งเรื่องให้ศูนย์สำรวจอุทกวิทยาที่ ๑๒ (เชียงแสน) พิจารณาดำเนินการ ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดียังไม่ได้รับแจ้งผลการดำเนินการจากหน่วยงานดังกล่าวแต่อย่างใด ส่วนการที่ผู้ถูกฟ้องคดีมีหนังสือ ที่ ขร ๐๐๒๐.๒/๒๑๑๓๗ ลงวันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๕๖ แจ้งนายอำเภอเมืองเชียงรายในฐานะผู้ดูแลรักษาที่สาธารณประโยชน์เพื่อตรวจสอบว่า ตำแหน่งที่ดินที่ผู้ขอได้นำพนักงานเจ้าหน้าที่เดินสำรวจเพื่อออกโฉนดที่ดินบริเวณดังกล่าว เป็นที่สงวนหวงห้ามของรัฐหรือเป็นที่สาธารณสมบัติของแผ่นดินประเภทประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกันหรือไม่ อย่างไร และให้แจ้งผลการดำเนินการให้ผู้ถูกฟ้องคดีทราบ นั้น ปรากฏว่า อำเภอเมืองเชียงรายได้มีหนังสือ ที่ ขร ๐๑๑๘.๑/๔๘๗๙ ลงวันที่ ๓ กันยายน ๒๕๕๖ ขอความร่วมมือผู้ถูกฟ้องคดีให้มอบหมายเจ้าหน้าที่ร่วมรังวัด

/ตรวจสอบ...

ตรวจสอบในวันที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๕๖ ซึ่งสำนักงานที่ดินจังหวัดเชียงรายได้มอบหมายให้นายกฤษฎา วงศ์แก้ว ตำแหน่งนายช่างรังวัดชำนาญงาน ออกไปร่วมตรวจสอบ ได้รับรายงานเมื่อวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๖ ว่าได้ออกไปร่วมตรวจสอบตำแหน่งที่ดินกับตัวแทนนายอำเภอเมืองเชียงราย ตัวแทนนายกองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ข้าวต้ม ตัวแทนหัวหน้าสถานีพัฒนาที่ดินเชียงราย ผู้ใหญ่บ้านบ้านห้วยอ้อม หมู่ที่ ๘ ตำบลแม่ข้าวต้ม และชาวบ้านบ้านห้วยอ้อม หมู่ที่ ๘ ตำบลแม่ข้าวต้ม แล้วมีมติให้ผู้ใหญ่บ้านนำเรื่องเข้าประชุมประจำเดือนทำประชาคมหมู่บ้านก่อน แล้วสรุปข้อเท็จจริงรายงานนายอำเภอเมืองเชียงรายต่อไป ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีได้มีหนังสือ ที่ ขร ๐๐๒๐.๒/๓๗๐๖๖ ลงวันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๕๗ แจ้งนายอำเภอเมืองเชียงรายให้ติดตามผลการดำเนินการของผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๘ ตำบลแม่ข้าวต้ม และชาวบ้านบ้านห้วยอ้อม หมู่ที่ ๘ และแจ้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีทราบ ซึ่งระยะเวลาได้ล่วงเลยมานานแล้ว ยังไม่ได้รับแจ้งผลการดำเนินการจากอำเภอเมืองเชียงราย ผู้ถูกฟ้องคดีจึงได้มีหนังสือ ที่ ขร ๐๐๒๐.๒/๑๙๐๙๓ ลงวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๕๙ แจ้งนายอำเภอเมืองเชียงรายสอบถามความคืบหน้าในการดำเนินการ แต่ผู้ถูกฟ้องคดีก็ยังไม่ได้รับแจ้งผลการดำเนินการจากอำเภอเมืองเชียงราย ส่วนการที่ผู้ถูกฟ้องคดีมีหนังสือ ที่ ขร ๐๐๒๐.๒/๒๑๑๔๓ ลงวันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๕๖ แจ้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ข้าวต้มในฐานะผู้ดูแลรักษาที่สาธารณประโยชน์เพื่อตรวจสอบว่า ตำแหน่งที่ดินที่ผู้ขอได้นำพนักงานเจ้าหน้าที่เดินสำรวจเพื่อออกโฉนดที่ดินบริเวณดังกล่าว เป็นที่สงวนหวงห้ามของรัฐหรือเป็นที่สาธารณสมบัติของแผ่นดินประเภทประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกันหรือไม่ และแจ้งผลการดำเนินการให้ผู้ถูกฟ้องคดีทราบ นั้น เมื่อผู้ถูกฟ้องคดียังไม่ได้รับแจ้งผลการตรวจสอบจากองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ข้าวต้ม ผู้ถูกฟ้องคดีจึงได้มีหนังสือ ที่ ขร ๐๐๒๐.๒/๑๙๐๙๔ ลงวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๕๙ แจ้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ข้าวต้มสอบถามความคืบหน้าในการดำเนินการดังกล่าว แต่ผู้ถูกฟ้องคดียังไม่ได้รับแจ้งผลการดำเนินการจากนายกองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ข้าวต้มเช่นกัน กรณีเห็นได้ว่า ผู้ถูกฟ้องคดีได้ดำเนินการเกี่ยวกับคำขอเดินสำรวจออกโฉนดที่ดินของผู้ฟ้องคดีที่มีปัญหาว่า ที่ดินพิพาทเป็นที่ดินของรัฐประเภทหนึ่งประเภทใด หรือเป็นที่สงวนหวงห้ามของรัฐ หรือเป็นที่สาธารณสมบัติของแผ่นดินประเภทประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกันหรือไม่ โดยได้ขอให้ศูนย์สำรวจอุทกวิทยาที่ ๑๒ (เชียงใหม่) นายอำเภอเมืองเชียงราย และองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ข้าวต้ม ตรวจสอบเรื่องดังกล่าว ซึ่งปรากฏว่าผู้ถูกฟ้องคดียังไม่ได้รับแจ้งผลการดำเนินการจากหน่วยงานดังกล่าว และไม่ปรากฏว่าผู้ถูกฟ้องคดีได้ดำเนินการเรื่องดังกล่าวต่อไปอย่างไร แต่ปรากฏข้อเท็จจริงในคำอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีว่า ผู้ถูกฟ้องคดีเพิ่งมีหนังสือ ที่ ขร ๐๐๒๐.๒/๑๘๗๔๓ ลงวันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๖๑ แจ้งหัวหน้าศูนย์สำรวจอุทกวิทยาที่ ๑๒ (เชียงใหม่) หนังสือ ที่ ขร ๐๐๒๐.๒/๑๘๗๔๑ ลงวันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๖๑ แจ้งนายอำเภอ

/เมืองเชียงราย...

เมืองเชียงราย และหนังสือ ที่ ขร ๐๐๒๐.๒/๑๘๗๔๒ ลงวันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๖๑ แจ้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ข้าวต้ม สอบถามความคืบหน้าในกรณีดังกล่าวอีกครั้ง ซึ่งเมื่อนับระยะเวลาจากวันที่ผู้อำนวยการศูนย์อำนวยการเดินสำรวจออกโฉนดที่ดินจังหวัดพะเยา - เชียงราย - น่าน ได้ส่งมอบงานตามโครงการเดินสำรวจออกโฉนดที่ดิน พร้อมเรื่องที่มีปัญหาสำคัญควรรายงานหรือต้องพิจารณาสอบสวนและดำเนินการเพิ่มเติม ซึ่งรวมถึงเรื่องราวการออกโฉนดที่ดินของผู้ฟ้องคดี ให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดีเมื่อวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๑ จนถึงวันที่ผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องต่อศาลเป็นคดีนี้ในวันที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๕๙ เป็นเวลาเกือบ ๘ ปี ผู้ถูกฟ้องคดียังไม่อาจพิจารณาเป็นที่ยุติและมีคำสั่งให้ออกหรือไม่ออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดี และหากนับจากวันที่ กบร. จังหวัดเชียงราย ในการประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๕๖ เมื่อวันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๕๖ ได้มีมติให้สำนักงานที่ดินจังหวัดเชียงรายดำเนินการตรวจสอบที่ดินพิพาทว่าเป็นที่ดินของรัฐหรือไม่ หากไม่ใช่ที่ดินของรัฐประเภทหนึ่งประเภทใดแล้ว ให้สำนักงานที่ดินจังหวัดเชียงรายดำเนินการตามประมวลกฎหมายที่ดินในส่วนที่เกี่ยวข้องตามอำนาจหน้าที่ให้ครบถ้วนต่อไป ถึงวันฟ้องคดีนี้ ก็เป็นเวลา ๓ ปี ผู้ถูกฟ้องคดียังไม่อาจพิจารณาเป็นที่ยุติ และมีคำสั่งให้ออกหรือไม่ออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดี ประกอบกับระหว่างการพิจารณาคดีของศาลปกครองสูงสุด ผู้ถูกฟ้องคดีได้ยื่นคำชี้แจง ลงวันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๖๒ ว่า กรมที่ดิน ได้มีหนังสือ ที่ มท ๐๕๑๖.๔/๙๓๑๗ ลงวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๖๒ แจ้งจังหวัดเชียงรายแล้วว่า ได้ดำเนินการอ่าน แปล ตีความภาพถ่ายทางอากาศ พื้นที่ที่มีการนำเดินสำรวจบริเวณแผนที่มาตราส่วน ๑ : ๔,๐๐๐ ระวังหมายเลข ๔๙๔๙ II ๐๔๒๐ และ ๔๙๔๙ II ๐๔๒๒ โดยบริเวณพื้นที่ของผู้ฟ้องคดี แปลงที่ ๑๒ เลขที่ดิน ๑๔๙ หน้าสำรวจ ๓๕๘๒ ระวังหมายเลข ๔๙๔๙ II ๐๔๒๐ และ ๔๙๔๙ II ๐๔๒๒ ในปี พ.ศ. ๒๕๕๗ พื้นที่เกือบทั้งหมดของแปลงที่ดินปรากฏเป็นป่าผลัดใบ (F๒) และด้านทิศตะวันออกเฉียงเหนือปรากฏเป็นการเพาะปลูกพืชไร่ (A๒) และในปี พ.ศ. ๒๕๕๕ พื้นที่ส่วนใหญ่ของแปลงที่ดินปรากฏเป็นทุ่งหญ้าธรรมชาติ/ไม้พุ่ม (M๑) ทางด้านทิศตะวันออกปรากฏการเพาะปลูกพืชไร่ (A๒) และไม้ผล (A๔) ทางด้านทิศตะวันออกเฉียงเหนือปรากฏเป็นป่าผลัดใบ (F๒) และทางด้านทิศใต้ปรากฏเส้นทางแนวเหนือ - ใต้ ทั้งนี้ จากการตรวจสอบรายงานผลการอ่าน แปล ตีความภาพถ่ายทางอากาศดังกล่าวข้างต้นปรากฏพื้นที่ที่ขอออกโฉนดที่ดินเดิมส่วนใหญ่เป็นป่าผลัดใบ (F๒) ทุ่งหญ้าธรรมชาติ/ไม้พุ่ม (M๑) แต่ปัจจุบันพื้นที่บริเวณดังกล่าวส่วนใหญ่กลับมีการครอบครองทำประโยชน์ปลูกไม้ผลเต็มพื้นที่แล้ว ซึ่งจนถึงบัดนี้ผู้ถูกฟ้องคดียังไม่ได้มีคำสั่งให้ออกหรือไม่ออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีอย่างใดอย่างหนึ่ง จึงเป็นกรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดีปฏิบัติหน้าที่ในการพิจารณามีคำสั่งให้ออกหรือไม่ออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีล่าช้าเกินสมควร ส่วนการที่ผู้ถูกฟ้องคดีอุทธรณ์ว่า ผู้ถูกฟ้องคดีมิได้เพิกเฉยหรือพิจารณาออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีล่าช้าเกินสมควร แต่ผู้ถูกฟ้องคดี

/จำเป็นต้อง...

จำเป็นต้องรอผลการตรวจสอบจากนายอำเภอเมืองเชียงรายและองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ข้าวต้ม และรอผลการอ่าน แพล ตีความภาพถ่ายทางอากาศ จากกองเทคโนโลยีทำแผนที่ กรมที่ดิน อีกทั้งยังไม่มีข้อยุติจากศูนย์สำรวจอุทกวิทยาที่ ๑๒ (เชียงใหม่) เรื่องการยืนยันระดับน้ำขึ้นสูงสุดว่าเป็นพื้นที่น้ำท่วมถึงหรือไม่ ซึ่งอาจทำให้การออกโฉนดที่ดินไม่แล้วเสร็จภายใน ๙๐ วัน นับแต่วันที่คดีถึงที่สุด นั้น เห็นว่า ผู้ถูกฟ้องคดีไม่อาจยกความล่าช้าของระบบราชการขึ้นกล่าวอ้างได้ อุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีฟังไม่ขึ้น

การที่ศาลปกครองชั้นต้นพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีพิจารณาดำเนินการ และมีคำสั่งเกี่ยวกับเรื่องราวกการขออกโฉนดที่ดินของผู้ฟ้องคดีให้แล้วเสร็จภายใน ๙๐ วัน นับแต่วันที่คดีถึงที่สุด นั้น ศาลปกครองสูงสุดเห็นฟ้องด้วย

พิพากษายืน

นายธีรรัฐ อร่ามทวีทอง
ตุลาการหัวหน้าคณะศาลปกครองสูงสุด

สัญญา อ่อนพิทักษ์

ตุลาการเจ้าของสำนวน

นายอนุวัฒน์ ธาราแสวง
ประธานแผนกคดีละเมิดและความรับผิดอย่างอื่น
ในศาลปกครองสูงสุด

ตุลาการหัวหน้าคณะ

นายเสน่ห์ บุญทมานพ
ตุลาการศาลปกครองสูงสุด

นายอนนท์ อติเรกสมบัติ
ตุลาการศาลปกครองสูงสุด

นายบรรยาย นาคยศ
ตุลาการศาลปกครองสูงสุด

ตุลาการผู้แถลงคดี : นางสาวสิริพร มณีภักดิ์

มีบันทึกที่ประธานศาลปกครองสูงสุด
กรณีตุลาการศาลปกครองมีเหตุจำเป็น
ไม่สามารถลงลายมือชื่อได้

ข้าพเจ้าขอรับรองว่า คดีหมายเลขดำที่ อ. ๕๔๖/๒๕๖๑ หมายเลขแดงที่
๑. ๑๑๓๐/๒๕๖๗ ได้ทำคำพิพากษาโดยนายเสน่ห์ บุญทมานพ ตุลาการศาลปกครองสูงสุด
ซึ่งร่วมประชุมปรึกษาเป็นองค์คณะ และได้ลงลายมือชื่อไว้แล้วในต้นร่างคำพิพากษา แต่เนื่องจาก
นายเสน่ห์ บุญทมานพ พ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง (๓) ประกอบกับมาตรา ๓๑
วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒
ก่อนที่จะลงลายมือชื่อในคำพิพากษานี้ จึงบันทึกไว้เป็นสำคัญ

(นายประสิทธิ์ศักดิ์ มีลาภ)
ประธานศาลปกครองสูงสุด